

HETeroptera POLONIAE

ACTA FAUNISTICA 1

Barbara Lis
Jerzy A. Lis

Nowe stanowiska Heteroptera
z uwagami taksonomicznymi
oraz nowymi danymi o biologii
wybranych gatunków

I. Aradoidea, Coreoidea,
Pentatomoidea

HETEROPTERA POLONIAE

A C T A F A U N I S T I C A 1

Barbara Lis, Jerzy A. Lis

**Nowe stanowiska Heteroptera z uwagami
taksonomicznymi oraz nowymi danymi o biologii
wybranych gatunków**

I. Aradoidea, Coreoidea, Pentatomoidea

OPOLE 2009

Autorzy:

dr hab. Barbara Lis, prof. UO

Zakład Zoologii Bezkręgowców, Samodzielna Katedra Biosystematyki
Uniwersytet Opolski, ul. Oleska 22, 45-052 Opole

e-mail: canta@uni.opole.pl

prof. dr hab. Jerzy A. Lis

Centrum Studiów nad Bioróżnorodnością, Samodzielna Katedra Biosystematyki, Uniwersytet Opolski, ul. Oleska 22, 45-052 Opole

e-mail: cydnus@uni.opole.pl

www.cydnidae.uni.opole.pl

Zdjęcia na okładce: *Jerzy A. Lis, Paweł Lis*

Projekt okładki: *Jerzy A. Lis*

ISBN 978-83-7164-603-4

© Copyright by Centrum Studiów nad Bioróżnorodnością, Samodzielna Katedra Biosystematyki UO

Wydawca: Zakład Poligraficzno-Wydawniczy PLIK, Bytom

SPIS TREŚCI

I.	Wstęp	5
II.	Dane faunistyczne	
	Aradidae	6
	Thyreocoridae	6
	Cydnidae	7
	Plataspidae	9
	Scutelleridae	10
	Acanthosomatidae	13
	Pentatomidae	17
	Alydidae	41
	Coreidae	42
III.	Piśmiennictwo	46
IV.	Summary	49

I. WSTĘP

Niniejsza praca jest pierwszym z serii monograficznych opracowań kolekcji pluskwiaków różnoskrzydłych (*Hemiptera: Heteroptera*) gromadzonych w zbiorach Samodzielnej Katedry Biosystematyki Uniwersytetu Opolskiego od 1994 roku.

W chwili obecnej te niepublikowane dotąd dane z kolekcji Heteroptera pochodzącej z terenu Polski dotyczą ponad 50 000 okazów; znaczna ich część to materiały gromadzone przez autorów niniejszego opracowania w trakcie badań terenowych prowadzonych w różnych regionach naszego kraju, jak również przez inne osoby (np. pracowników Katedry, czy studentów). W zbiorach tych znajdują się również okazy przekazane do zbiorów Katedry przez badaczy nie związanych z Uniwersytetem Opolskim.

Niniejszy, pierwszy tom, obejmuje dane dotyczące 70 gatunków pluskwiaków z nadrodzin Aradoidea (3 gatunki), Pentatomoidea (54 gatunki) oraz Coreoidea (13 gatunków).

Stanowiska przy każdym gatunku zostały przypisane do określonych krain fizjograficznych zgodnie z podziałem zaproponowanym w serii „Katalogi Fauny Polski”; dodatkowo przy każdym stanowisku podano jego koordynaty UTM.

W opracowaniu uwzględniono aktualną nomenklaturę zgodną z „Katalogiem Palearktycznych Heteroptera” (Pentatomoidea – Davidová-Vilímová 2006, Göllner-Scheiding 2006a, 2006b, J. A. Lis 2006a, 2006b, Rider 2006, Coreoidea – Dolling 2006a, 2006b). Wszystkie okazy zostały oznaczone (lub ich oznaczenia zostały zweryfikowane) przez autorów niniejszego opracowania.

Dla kilkudziesięciu gatunków podano nowe dane biologiczne, a dla 17 wykazano pierwsze stanowiska w określonych krainach fizjograficznych.

Podziękowania. Autorzy składają serdeczne podziękowania wszystkim osobom, które przekazały jakiegokolwiek okazy Heteroptera do zbiorów Katedry Biosystematyki.

II. DANE FAUNISTYCZNE

Nadrodzina: Aradoidea

Rodzina: Aradidae Brullé, 1836

Podrodzina: Aradinae Brullé, 1836

***Aradus betulinus* Fallén, 1807**

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., 31.05.2008, leg. B. & J. A. Lis.

***Aradus cinnamomeus* Panzer, 1806**

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., 12.08.2006, leg. B. Lis, 3 exx., 17.08.2008, leg. B. & J.A. Lis.

***Aradus depressus depressus* (Fabricius, 1794)**

Pojezierze Pomorskie: Piła [XV82] k. Gostycyna, 1 ex., 2.05.2004, przydrożna łąka, na ziemi, leg. B. & J.A. Lis.

Puszcza Białowieska: Puszcza Białowieska, oddz. 450, 1 ex., 7.05.1995, żółte miski, leg. L. Buchholz & M. Ossowska.

Śląsk Dolny: Opole [YS01], 1 ex., pod lasem, 4.08.2002, leg. B. Lis; Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., ściana domu, 5.05.2006, leg. B. Lis.

Nadrodzina: *Pentatomoidea*

Rodzina: *Thyreocoridae* Amyot et Serville, 1843

***Thyreocoris scarabaeoides* (Linnaeus, 1758)**

Pobrzeże Bałtyku: Słowiński Park Narodowy, Obwód Ochronny Smołdziński Las, ok. Smołdzińskiego Lasu [XA46], 2 exx., 1.08.2002, suche łąki, leg. B. & J.A. Lis.

Pojezierze Pomorskie: Piła [XV82] k. Gostycyna, 2 exx., 17.08.2004, murawy piaskowe, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Żagań [WT21], 1 ex., 10.05.1991, padlina kaczki, leg. Cz. Greń; Park Krajobrazowy „Międzyrzeczka Warty i Widawki”, okolice Szynkielowa [CB49], 1 ex., wydmy, 05.08.2001, leg. et det. I. Gajda.

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., skarpa, 17.07.2005, leg. B. Lis.

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, rez. Murawy Dobromierskie [DB25], 1 ex., *Thalictro-Salvietum pratensis*, 21.08.2001, leg. et det. J. Dobrowolska; rez. Bukowa Góra [DB25], 1 ex., buczyna, 25.05.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

Żerowanie na padlinie kręgowca (kaczki) jest pierwszym tego typu stwierdzeniem dla tego fitofagicznego gatunku.

Rodzina: *Cydnidae* Billberg, 1820

Podrodzina: *Cydninae* Billberg, 1820

***Cydnus aterrimus* (Forster, 1771)**

Wyżyna Małopolska: Pińczów [DA69], 2 exx., 29.05.1997, leg. C. Gębicki.

***Microporus nigrita* (Fabricius, 1794)**

Pojezierze Pomorskie: Zamrzenica [XV93] k. Bysławka, 1 ex., 1.05.2004, obrzeże boru sosnowego, na ziemi, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Park Krajobrazowy „Międzyrzeczka Warty i Widawki”, okolice Szynkielowa [CB49], 1 ex., wydmy, 18.08.2001, leg. et det. I. Gajda.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Dolina Będkowska [DA15], 1 ex., 1959.

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, Rączki [DB25], 1 ex., *Artemisietea*, 28.06.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

Wyżyna Lubelska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Kruszyna [EB81], 2 exx., przydroża śródpolne, 15.06.1999, leg. et det. D. Wilk.

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., piaszczysta łąka, 1.09.2005, leg. B. Lis.

Podrodzina: *Sehirinae* Amyot et Serville, 1843

***Canthophorus dubius* (Scopoli, 1763)**

Roztocze: Kąty II, Wieprzecka Góra [FB40], 5 exx., 4.07.2006, murawa kserotermiczna, leg. M. Mazur.

***Legnotus limbosus* (Geoffroy, 1785)**

Śląsk Dolny: Grodziec [XS91] k. Opola, 1 ex., 24.06.2004, leg. D. Suchorab; Suchy Bór [BB91] k. Opola, 2 exx., ściana domu, 11.05.2005, leg. B. Lis.

***Legnotus picipes* (Fallén, 1807)**

Śląsk Dolny: okolice Jeziora Nyskiego, Biała Nyska [XR68], 1 ex., 03.08.2001, *Molinietalia*, leg. et det. K. Rataj; okolice Jeziora Nyskiego, Skorochów [XR68], 1 ex., 06.08.2001, *Molinietalia*, leg. et det. K. Rataj.

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, rez. Murawy Dobromierskie [DB25], 1 ex., *Thalictro-Salvietum pratensis*, 6.07.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

Gatunek odławiany zarówno w zbiorowiskach typowo łąkowych (*Molinietalia*), jak i na murawach o charakterze kserotermicznym (*Thalictro-Salvietum pratensis*).

***Sehirus luctuosus* Mulsant et Rey, 1866**

Wyżyna Małopolska: rez. Grabowiec [DA69], 1 ex., 18.07.1997, leg. R. Dobosz.

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., ściana domu, 5.05.2005, leg. B. Lis, 1 ex., piaszczysta łąka, 27.08.2005, leg. J. Lis, 2 exx., zbiorowisko ruderalne, 16.05.2007, leg. B. Lis.

***Tritomegas bicolor* (Linnaeus, 1758)**

Pojezierze Pomorskie: rez. „Bielinek nad Odrą” [VU46], Wąwóz Markociński, 1 ex., w runie, 15.07.1999, leg. B. & J.A. Lis.

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., polana, 1.05.2005, leg. P. Lis, 1 ex. przydroże, 17.07.2009, 1 ex., ogród przydomowy, w ziemi, 2.11.2009, leg. B. Lis.

Rodzina: *Plataspidae* Dallas, 1851***Coptosoma scutellatum* (Geoffroy, 1785)**

Pojezierze Pomorskie: rez. „Bielinek nad Odrą” [VU46], okolice Wąwozu Storczykowego, 1 ex., fragment murawy kserotermicznej, 15.07.1999, leg. B. & J.A. Lis; Zamrzenica [XV93] k. Bysławka, 1 ex., 1.05.2004, obrzeże boru sosnowego, na ziemi, 2 exx., przydrożna łąka, 13.08.2004, leg. B. & J.A. Lis; Piła [XV82] k. Gostycyna, 7 exx., 11.08.2004, suche łąki, 2 exx., 17.08.2004, murawy piaskowe, leg. B. & J.A. Lis.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Mirów [CB73] k. Częstochowy, murawa kserotermiczna, 3 exx., 3.07.1999, leg. et det. A. Pańczyk.

Wyżyna Małopolska: Szaniec [DA79] k. Buska Zdroju, projektowany rezerwat „Cwały”, murawy kserotermiczne, 11 exx., 8.08.2000, leg. B. & J.A. Lis; Przedborski Park Krajobrazowy, rez. Murawy Dobromierskie [DB25], *Thalictro-Salvietum pratensis*, 1 ex., 6.07.2001, 3 exx., 28.06.2001, leg. et det. J. Dobrowolska; Przedborski Park Krajobrazowy, Rączki [DB25], 1 ex., *Artemisietea*, 26.06.2001, leg. et det. J. Dobrowolska; Przedborski Park Krajobrazowy, Jeżowiec k. Dobromierza [DB25], *Adonido-Brachypodietum pinnati*, 2 exx., 28.06.2001, 1 ex., 6.07.2001, 1 ex., 14.08.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

Wyżyna Lubelska: rezerwat „Suśle Wzgórza” [KR89] k. Chochłowa, murawy kserotermiczne *Inuletum ensifoliae*, 2 exx., 30.07.2000, 1 ex., 10.08.2000, leg. et det. B. Koman.

Roztocze: Kąty II, Wieprzecka Góra [FB40], 3 exx., 4.07.2006, murawa kserotermiczna, leg. M. Mazur.

Sudety Wschodnie: Masyw Śnieżnika, regiel dolny, 1 ex., 27.07.2000, 1 ex., 08.08.2000, 1 ex., 20.08.2000, leg. et det. P. Drzewocin.

Pieniny: wschodnia część Pienińskiego Parku Narodowego [DV67], 2 exx., 19.08.2004, ciepłolubna łąka pienińska *Anthyllidi-Trifolietum montani*, leg. et det. E. Nowak.

Gatunek nowy dla Pienin. Okazy znajdujące się w zbiorach odławiane były przede wszystkim w różnego typu zbiorowiskach o charakterze kserotermicznym (np. *Adonido-Brachypodietum pinnati*, *Inuletum ensifoliae*, *Thalictro-Salvietum pratensis*, czy *Anthyllidi-Trifolietum montani*), ale również na murawach piaskowych, suchych łąkach oraz obrzeżach lasów.

Rodzina: *Scutelleridae* Leach, 1815**Podrodzina: *Eurygastrinae* Amyot et Serville, 1843*****Eurygaster maura* (Linnaeus, 1758)**

Pobrzeże Bałtyku: Słowiński Park Narodowy, Obwód Ochronny Smołdziński Las, ok. Smołdzińskiego Lasu [XA46], 1 ex., 1.08.2002, suche łąki, leg. B. & J.A. Lis.

Pojezierze Pomorskie: rez. „Bielinek nad Odrą” [VU46], okolice Wąwozu Storczykowego, 1 ex., fragment murawy kserotermicznej, 14-15.07.1999, leg. B. & J.A. Lis; Zamrzenica [XV93] k. Bysławka, 3 exx., 10.08.2003, obrzeże boru sosnowego, 1 exx., 11.08.2003, polana w borze sosnowym, 1 ex., 13.08.2003, przydrożna łąka, 2 exx., 8.08.2004, murawy piaskowe w siedlisku boru sosnowego, leg. B. & J.A. Lis; Piła [XV82] k. Gostycyna, 6 exx., 11.08.2003, 2 exx., 15.08.2003, suche łąki, 1 ex., 12.08.2003, przydrożna łąka, 2 exx., 17.08.2004, murawy piaskowe, leg. B. & J.A. Lis; Płazowo [XV93] k. Tucholi, murawa piaskowa, 1 ex., 21.08.2003, 1 ex., 9.08.2004, leg. B. & J.A. Lis.

Pojezierze Mazurskie: Popielno [EE45] ad Wejsuny, Stacja badawcza PAN, 1 ex., murawa kserotermiczna *Festuco-Brometea*, 29.05.2002, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Park Krajobrazowy „Międzyrzecza Warty i Widawki”, okolice Szynkielowa [CB49], 3 exx., łąki, 7.09.2001, leg. et det. I. Gajda.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Załęczański Park Krajobrazowy, Załęcze Wielkie [CB36], 2 exx., *Spergulo-Corynephoretum*, 6.07.2000, leg. et det. A. Skalik.

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, rez. Murawy Dobromierskie [DB25], *Thalictro-Salvietum pratensis*, 1 ex., 25.05.2001, 1 ex., 6.07.2001, 4 exx., 28.06.2001, 7 exx., 21.08.2001, leg. et det. J. Dobrowolska; Przedborski Park Krajobrazowy, Dobromierz [DB25], 1 ex., *Artemisietea*, 21.08.2001, leg. et det. J. Dobrowolska; Przedborski Park Krajobrazowy, Rączki [DB25], 1 ex., *Artemisietea*, 14.08.2001, leg. et det. J. Dobrowolska; Przedborski Park Krajobrazowy, Jeżowiec k. Dobromierza [DB25], *Adonido-Brachypodietum pinnati*, 1 ex., 14.08.2001, 1 ex., 31.08.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

Wyżyna Lubelska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Kruszyna [EB81], 2 exx., przydroża śródpolne, 15.06.1999, leg. et det. D. Wilk; re-

zerwat „Suśle Wzgórza” [KR89] k. Chochłowa, 2 exx., murawy kserotermiczne *Inuletum ensifoliae*, 30.07.2000, leg. et det. B. Koman.

Roztocze: Kąty II, Wieprzecka Góra [FB40], 1 ex., 4.07.2006, mura-wa kserotermiczna, leg. M. Mazur.

Śląsk Dolny: Bory Niemodlińskie, Dąbrowa Niemodlińska [XS91], 1 ex., 8.08.2004, wrzosowisko, leg. et det. E. Faferko.

Śląsk Górny: Sumina [CA15], 1 ex., *Calthion*, 12.06-9.09.2000, leg. et det. K. Marczyk; Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobra-zowe Rud Wielkich”: rezerwat Łęczczok [CA05], *Junco-Molinietum*, 1 ex. 12.05.2001, 1 ex. 27.05.2001, 1 ex. 9.08.2001, 1 ex. 30.09.2001, *Rudbec-kio-Solidaginetum*, 2 exx. 20.08.2001, zbiorowisko z *Holcus lanatus*, 1 ex. 27.05.2001, leg. et det. A. Furgoł; Kluczbork [CBO5], 2 exx., las mie-szany świeży, 5.07.2001, leg. I. Mycka; Kędzierzyn-Koźle [CA08], *Cal-thion*, 1 ex., 28.07.2001, 1 ex., 9.09.2001, Park, 1 ex. 16.09.2001, leg. et det. A. Ręc; Krasiejów [CBO1], 1 ex., 26.08.2003, leg. D. Suchorab.

Sudety Zachodnie: Duszniki-Zdrój [WR98], Podgórze, zbocza „Długiej Góry”, 1 ex., 23.07.2004, łąka górską, leg. B. & J.A. Lis.

Sudety Wschodnie: Masyw Śnieżnika, regiel dolny, 1 ex., 26.09.2000, leg. et det. P. Drzewocin.

Pieniny: wschodnia część Pienińskiego Parku Narodowego [DV67], 4 exx., 23.08.2004, 3 ex., 12.09.2004, 2 ex., 14.09.2004, ciepłolubna łąka pienińska *Anthyllidi-Trifolietum montani*, leg. et det. E. Nowak.

Beskid Zachodni: Korbielów [CV89], 2 exx., 15.07.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. I. Sztaf.

Bieszczady: Bieszczadzki Park Narodowy: Połonina Caryńska [FV14], 1 ex., *Campanulo serratae – Agrostietum capillaris*, 5-6.08.2000, leg. et det. M. Drozd; Ustrzyki Górne [FV23], 1 ex., *Lolio-Cynosuretum*, 23.08.2000, 1 ex., *Cirsietum rivularis*, 25.07.2000, leg. et det. M. Drozd; Wetlina [FV04], 3 ex., *Vaccinietum myrtilli*, 16.08.2000, leg. et det. M. Drozd.

Zarówno w Pieninach, jak i w Bieszczadach gatunek znany tylko z jed-nego stanowiska w każdej krainie (J.A. Lis 1989).

Eurygaster testudinaria (Geoffroy, 1785)

Pojezierze Pomorskie: rez. „Bielinek nad Odrą” [VU46], okolice Wąwozu Storczykowego, 2 exx., fragment murawy kserotermicznej, 14-15.07.1999, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Park Krajobrazowy „Międzyrzecza Warty i Widawki”, okolice Szynkielowa [CB49], 1 ex., łąki, 18.08.2001, leg. et det. I. Gajda; Łągów [WT19], 1 ex., zbiorowisko ruderalne, 2.06.2009, leg. B. & J.A. Lis.

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, rez. Murawy Dobromierskie [DB25], 1 ex., *Thalictro-Salvietum pratensis*, 21.08.2001, leg. et det. J. Dobrowolska; rez. Bukowa Góra [DB25], 1 ex., buczyna, 25.05.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

Śląsk Dolny: Bory Niemodlińskie, Dąbrowa Niemodlińska [XS91], 3 exx., 20.08.2004, wrzosowisko, leg. et det. E. Faferko.

Śląsk Górny: Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”: Bogunice [CA15], 1 ex., *Onopordetalia acanthii*, 12.06-9.09.2000, Nędza [CA06], 1 ex., *Onopordetalia acanthii*, 12.06-9.09.2000, Ruda Kozielska [CA16], 2 exx., *Calthion*, 12.06-9.09.2000, Rudy [CA16], 1 ex., *Calthion*, 12.06-9.09.2000, leg. K. Marczyk; rezerwat Łęczczok [CA05], *Junco-Molinietum*, 1 ex. 9.08.2001, 1 ex. 20.08.2001, *Rudbeckio-Solidaginetum*, 1 ex. 20.08.2001, *Eu-Arction*, 1 ex. 24.08.2001, na *Calamagrostis epigeios*, 9.08.2001, 1 ex., *Arrhenatheretum medioeuropaeum*, 1 ex. 8.07.2001, zbiorowisko z *Holcus lanatus*, 1 ex. 20.08.2001, leg. et det. A. Furgoń; Kluczbork [CB05], 1 ex., las mieszany świeży, 3.09.2001, 1 ex., las mieszany świeży, 5.07.2001, leg. I. Mycka; Kędzierzyn-Koźle [CA08], 1 ex., *Molinion*, 13.09.2001, leg. A. Ręć; Paruszowice [CB06], łąka podmokła, 1 ex., 07.06.2007, leg. L. Wiczerzak.

Sudety Zachodnie: Wojcieszów [WS64], 1 ex., łąki u podnoża Góry Miłek, 20.09.2003, leg. B. & J.A. Lis; Duszniki-Zdrój [WR98], Podgórze, zbocza „Długiej Góry”, 3 exx., 23.07.2004, łąka górską, leg. B. & J.A. Lis.

Pieniny: wschodnia część Pienińskiego Parku Narodowego [DV67], 8 exx., 23.08.2004, 3 ex., 25.08.2004, 2 ex., 14.09.2004, ciepłolubna łąka pienińska *Anthyllidi-Trifolietum montani*, leg. et det. E. Nowak.

Beskid Zachodni: Korbielów [CV89], 2 exx., 15.07.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. I. Sztaf.

Bieszczady: Bieszczadzki Park Narodowy: Brzegi Górne [FV14], 1 ex., *Ranunculus acer* – *Lychnis flos-cuculi*, 23.08.2000, leg. et det. M. Drozd; Połonina Caryńska [FV14], 2 exx., *Campanulo serratae* – *Agrostietum capillaris*, 23.08.2000, leg. et det. M. Drozd; Wetlina [FV04], 1 ex., *Vaccinietum myrtilli*, 5-6.09.2000, leg. et det. M. Drozd.

W Sudetach Zachodnich stwierdzony tylko na Wielkiej Sowie ponad 60 lat temu (Lanzke i Polentz 1942). Gatunek uznawany w naszym kraju za za-

siedlający biotopy bardziej wilgotne od poprzedniego (J. A. Lis i B. Lis 1998). Wśród zebranych okazów są jednak i takie, które odłowione zostały na murawach kserotermicznych, wrzosowiskach, czy ciepłolubnych górskich łąkach, co może świadczyć, iż w naszym kraju jego powiązania z biotopami wilgotnymi mogą nie być aż takie ścisłe, jak do tej pory sądzono.

Podrodzina: *Odontoscelinae* Amyot et Serville, 1843

***Odontoscelis fuliginosa* (Linnaeus, 1761)**

Pobrzeże Bałtyku: Karwia [CF28], 2 exx, 18.06.1996, leg. R. Dobosz.

Pojezierze Pomorskie: Piła [XV82] k. Gostycyna, 1 ex., 11.08.2004, suche łąki, leg. B. & J.A. Lis.

Podlasie: Mielnik [FD30] nad Bugiem, 1 ex., 1.08.2003, leg. M. Wanat.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Krotoszyn [XT63], 1 ex., 22.05.1983, leg. J. Turzański.

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, 2 exx., zbiorowisko ruderalne, 16.05.2007, leg. B. Lis.

Gatunek nowy dla Podlasia.

Podrodzina: *Odontotarsinae* Mulsant et Rey, 1866

***Phimodera humeralis* (Dalman, 1823)**

Pobrzeże Bałtyku: Hel Bór [CF55], 1 ex., pas wydm, 20.06.1998, leg. R. Dobosz; Słowiński Park Narodowy, Obwód Ochronny Smółdziński Las, Czerwona Szopa [XA46], 4 exx., 28.07.2002, wydmy nadmorskie, leg. B. & J.A. Lis.

Podlasie: Żłobek [FC70] k. Włodawy, 1 ex., 17.07.2002, leg. M. Wanat.

Gatunek nowy dla Podlasia.

Rodzina: *Acanthosomatidae* Signoret, 1864

Podrodzina: *Acanthosomatinae* Signoret, 1864

***Acanthosoma haemorrhoidale* (Linnaeus, 1758)**

Pobrzeże Bałtyku: Sarbinowo Morskie [WA61], 1 ex., 29.05.1995, na piasku na plaży, leg. P. Lis; Słowiński Park Narodowy, Obwód

Ochronny Smółdziński Las, ok. Smółdzińskiego Lasu [XA46], 1 ex., 1.08.2002, suche łąki, leg. B. & J.A. Lis; Łeba [XA66], plaża – wydmy, 2 exx, 2.05.2009, leg. M. Mazur.

Śląsk Dolny: Opole [YS01], wyspa Bolko, 1 ex., 1.06.2005, łąka świeża, leg. I Biol. uzup.

Sudety Zachodnie: Góry Stołowe [WR99], 1 ex., 15.06.1998, zbiorowisko leśne, leg. et det. A. Samsonowicz.

Sudety Wschodnie: Masyw Śnieżnika, 1 ex., 08.08.2000, łąki wysokogórskie, leg. et det. P. Drzewocin; Góry Opawskie, Jarnołtówek [XR77], 1 ex., 30.05.2004, na głogu *Crateagus*, leg. B. & J.A. Lis; Góry Opawskie, Trzebina [XR87], 1 ex., 05.06.2005, leg. et det. I. Górecka.

W Sudetach Zachodnich stwierdzony do tej pory tylko z Kamiennej Góry i to ponad 110 lat temu (Teicher 1893).

***Cyphostethus tristriatus* (Fabricius, 1787)**

Pojezierze Pomorskie: Zamrzenica [XV93] k. Bysławka, polana w borze sosnowym, 1 ex., 11.08.2003, leg. B. & J.A. Lis.

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, rez. Murawy Dobromierskie [DB25], 1 ex., *Thalictro-Salvietum pratensis*, 25.05.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

Z Pojezierza Pomorskiego znany do tej pory tylko z dwóch stanowisk sprzed prawie 80-ciu laty (Bielinek nad Odrą – Greiner 1930, Szczecin – Schmidt 1928). Ten ciepłolubny gatunek związany jest z jałowcem pospolitym (*Juniperus communis* L.), na którym przebiega jego rozwój; okaz odłowiony z murawy kserotermicznej *Thalictro-Salvietum pratensis* w rezerwacie Murawy Dobromierskie prawdopodobnie trafił tam przypadkowo ze znajdujących się w okolicach jałowców.

***Elasmucha ferrugata* (Fabricius, 1787)**

Wyżyna Lubelska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Jastkowiце [EB70], 2 exx., 02.09.1999, bór mieszany *Quercus roboris-Pinetum*, leg. et det. D. Wilk.

Śląsk Dolny: Bory Niemodlińskie, Dąbrowa Niemodlińska [XS91], 1 ex., 8.08.2004, wrzosowisko, leg. et det. E. Faferko.

***Elasmucha fieberi* (Jakovlev, 1865)**

Sudety Zachodnie: Góry Stołowe, Darnków [WR98], 1 ex., 04.08.

1998, łąka naturalna, leg. et det. A. Samsonowicz; Karłów [WR99], 1 ex., 26.08.2000, łąka porolna, leg. M. Widziszewska.

Z Sudetów Zachodnich znany do tej pory tylko z jednego stanowiska (J. A. Lis 1989).

***Elasmucha grisea* (Linnaeus, 1758)**

Pobrzeże Bałtyku: Władysławowo [CF37], 1 ex, 18.06.1996, leg. R. Dobosz; Rowy [XA35], przy granicy ze Słowińskim Parkiem Narodowym, 1 ex., 2.05.2009, łąki, brzegi jezior, leg. M. Mazur.

Pojezierze Pomorskie: Borne Sulinowo [XV03], przydroża drogi leśnej, 3 exx., 6.06.2001, leg. B. & J.A. Lis; Zamrzenica [XV93] k. Bysławka, bór mieszany *Quercus roboris-Pinetum*, 4 exx., 21.08.2003, 1 ex., 10.08.2004, 3 exx., 12.08.2004, leg. B. & J.A. Lis; Woziwoda [XV94] k. Tucholi, łąki nad Brdą, 1 ex., 16.08.2004, leg. B. & J.A. Lis.

Puszcza Białowieska: Puszcza Białowieska, 1 ex., 19.06.-3.07.1994, leg. J. Grzywocz.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Ruda Milicka [XT51] k. Milicza, 1 ex., 2.06.2000, na światło, leg. B. & J.A. Lis; Park Krajobrazowy „Międzyrzeczka Warty i Widawki”, okolice Szynkielowa [CB49], łąki, 1 exx., 05.08.2001, 1 exx., 18.08.2001, leg. et det. I. Gajda; Łągów [WT19], 1 ex., brzeg jeziora, na *Aegopodium podagraria* L., 1.06.2009, 1 ex., brzeg jeziora, zbiorowisko ruderalne, 2.06.2009, leg. B. & J.A. Lis.

Wyżyna Lubelska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Jastkowiec [EB70], 2 exx., 03.08.1999, bór sosnowy świeży *Peucedano-Pinetum*, leg. et det. D. Wilk.

Wyżyna Małopolska: Bogucice [DA79] k. Pińczowa, droga leśna, przydroża, 1 ex., 3.08.2000.

Śląsk Dolny: Arboretum Wojsławice [XS31] k. Niemczy, 24.05.1997, leg. B. & J.A. Lis.

Śląsk Górny: Bukowno [CA87], 2 exx., 22.07.1992, kopalnia piasku, 1 ex., 30.07.1993, runo *Leucobryo-Pinetum*, na skraju wyrobiska kopalni piasku „Szcakowa S.A.”, leg. J. Szwedo; Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”, rezerwat „Łęczczok” [CA05], *Junco-Molinietum*, 1 ex. 30.04.2001, *Lolio-Plantaginetum*, 1 ex. 24.08.2001, leg. et det. A. Furgoń; Kędzierzyn-Koźle [CA08], *Calthion*, 1 ex., 15.06.2001, *Molinion*, 1 ex., 05.09.2001, leg. A. Ręć.

Sudety Zachodnie: Góry Kamienne, Pasma Lesistej, Grzędy Górne

[WS82], 2 exx., 29.08.2003, 580 m npm., *Rhamno-Prunetea*, 1 ex., 03.09.2003, 540 m npm., *Querco-Fagetea*, leg. et det. P. Klimek; Karlów [WR99], 1 ex., 03.06.2000, 1 ex., 10.06.2000, łąka porolna, leg. M. Wdziszewska.

Sudety Wschodnie: Masyw Śnieżnika, regiel dolny, 1 ex., 07.07.2000, leg. et det. P. Drzewocin; Góry Opawskie, Góra Klasztorna [XR87], 2 exx., 05.06.2005, leg. et det. I. Górecka.

Elasmostethus interstinctus (Linnaeus, 1758)

Pojezierze Mazurskie: Popielno [EE45] ad Wejsuny, Stacja badawcza PAN, 1 ex., murawa kserotermiczna *Festuco-Brometea*, 29.05.2002, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Ruda Milicka [XT51] k. Milicza, 4 exx., 2.06.2000, na światło, leg. B. & J.A. Lis.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Bobrowa [CB35] k. Praszki, uprawa ziemniaków, 1 ex., 03.09.2002, leg. K. Woźny.

Śląsk Górny: Kędzierzyn-Koźle [CA08], *Molinion*, 1 ex., 05.09.2001, leg. A. Ręc; Zgoń [CA45] k. Tychów, 1 ex., 30.04.1994, leg. J. Grzywocz; Ligota Dolna [BA99], rez. Kamienna Góra, 14 exx., 29.04.2009, na światło, leg. M. Mazur.

Sudety Zachodnie: Karkonoski Park Narodowy, Masyw Szrenicy [WS32], Wodospad Kamieńczyk, *Luzulo-Fagetum*, 1 ex., 29.08.2001; Góry Kamienne, Góry Suche, Suchawa [WS82], *Querco-Fagetea*, 1 ex., 16.07.2003, 920 m npm., leg. et det. P. Klimek.

Sudety Wschodnie: Góry Opawskie, Trzebina [XR87], 1 ex., 15.08.2005, leg. et det. I. Górecka; Góry Opawskie, Jarnołtówek [XR77], podnóże stoku narciarskiego, 2 exx., 25.05.2007, na światło, leg. B. & J. Lis.

Beskid Wschodni: Bieszczady, ok. Komańczy [EV76], 1 ex., 23.07.1991.

Z Pojezierza Mazurskiego znany do tej pory tylko z dwóch stanowisk (Czerwony Dwór – Stichel 1960, rezerwat Redykajny – Mikołajski 1962). W Beskidzie Wschodnim stwierdzony tylko z Przemyśla (J.A. Lis 1989).

Elasmostethus minor Horváth, 1899

Sudety Zachodnie: Góry Bystrzyckie, Duszniki-Zdrój [WR98], na *Lonicera xylosteum* L., 1 ex., 23.07.2004, leg. B. & J.A. Lis.

Sudety Wschodnie: Masyw Śnieżnika, okolice Jodłowa [XR25], 1 ex., 14.07.1998, leg. R. Hołyński.

Gatunek nowy dla Sudetów Wschodnich oraz Sudetów Zachodnich.

Rodzina: *Pentatomidae* Leach, 1815

Podrodzina: *Asopinae* Amyot et Serville, 1843

***Arma custos* (Fabricius, 1794)**

Nizina Sandomierska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, rez. Szklarnia [FBO1], 1 ex., bór sosnowy świeży *Peucedano-Pinetum*, 20.09.1999, leg. et det. D. Wilk.

Śląsk Dolny: Wrocław, Muchobór Wielki [XS36], na wałach rzeki Ślęży, 1 ex., 4.10.2009, zbiorowisko ruderalne, leg. P. Lis.

Śląsk Górny: Chrzanów [CA85], 1 ex., 6.09.1983, *Salix* sp., leg. J. Lis.

Sudety Zachodnie: Szklarska Poręba [WS33], 1 ex., 24.09.1992, leg. M. Kosibowicz.

***Jalla dumosa* (Linnaeus, 1758)**

Wyżyna Małopolska: Dolina Nidy, Pińczów [DA69], 2 exx., 29-31.05.1993, leg. J. Kania; Szaniec [DA79] k. Buska Zdroju, projektowany rezerwat „Cwały”, murawy kserotermiczne, 1 ex., 8.08.2000, leg. B. & J.A. Lis.

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., łąka, 13.05.2007, leg. B. Lis.

Śląsk Górny: Mikołów-Mokre [CA46], 1 ex., 18.6.1983, leg. J. Lis.

Z Dolnego Śląska odławiany dotychczas tylko przez badaczy niemieckich i to bardzo dawno temu (Schilling 1844, Scholtz 1847, Assmann 1854, Scholz 1931, Polentz 1943).

***Picromerus bidens* (Linnaeus, 1758)**

Pobrzeże Bałtyku: Słowiński Park Narodowy, Obwód Ochronny Smołdziński Las, Czerwona Szopa [XA46], 1 ex., 28.07.2002, na plaży, leg. B. & J.A. Lis.

Pojezierze Pomorskie: Zamrzenica [XV93] k. Bysławka, 1 ex., 10.08.2003, obrzeże boru sosnowego, leg. B. & J.A. Lis; Woziwoda

[XV94] k. Tucholi, łąki nad Brdą, 3 exx., 16.08.2004, leg. B. & J.A. Lis; Piła [XV82] k. Gostycyna, 1 ex., 12.08.2003, przydrożna łąka, leg. B. & J.A. Lis; Gołębek [XV64] k. Tucholi, 1 ex., 19.08.2004, bór bagienny, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Park Krajobrazowy „Międzyrzecz-Warty i Widawki”, okolice Szynkielowa [CB49], 2 exx., łąki, 28.06.2001, 2 exx., łąki, 5.08.2001, 2 exx., lasy, 18.08.2001, 2 exx., łąki, 7.09.2001, 2 exx., lasy, 7.09.2001, leg. et det. I. Gajda.

Nizina Sandomierska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, rez. Kacze Błota [FBOO], 2 exx., bór bagienny *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, 5.07.1999, leg. et det. D. Wilk.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Mirów [CB73] k. Częstochowy, murawa kserotermiczna, 1 ex., 3.07.1999, leg. et det. A. Pańczyk.

Wyżyna Lubelska: rezerwat „Suśle Wzgórza” [KR89] k. Chochłowa, murawy kserotermiczne *Inuletum ensifoliae*, 1 ex., 08.08.2000, leg. et det. B. Koman.

Śląsk Dolny: Proboszczów [WS55], łąki u podnóża „Ostrzycy Proboszczowickiej”, 1 ex., 20.09.2003, leg. B. & J.A. Lis; Bory Niemodlińskie, Polska Nowa Wieś [XS91], 4 exx., 8.08.2004, leg. et det. E. Fąferko.

Śląsk Górny: Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”: Sumina [CA15], 1 ex., 12.06-9.09.2000, *Calthion*, leg. et det. K. Marczyk, rezerwat Łęczok [CA05], 1 ex., 20.08.2001, *Eurction*, leg. et det. A. Furgol; Kędzierzyn-Koźle [CA08], 2 exx., 07.07.2001, *Molinion*, 1 ex., 16.09.2001, *Molinion*, leg. A. Ręc; Rez. „Segiet” [CA48] k. Bytomia, 1 ex., 11.07.2002, 1 ex., 1.08.2002, 2 exx., 21.08.2002, 2 exx., 1.09.2002, 1 ex., 11.09.2002, 1 ex., 21.09.2002, leg. et det. A. Nosol.

Sudety Zachodnie: Góry Kamienne, Pasma Lesistej: Lesista Wielka [WS81], 1 ex., 10.08.2003, 840 m npm., *Vaccinio-Piceetea*, Grzędy Górne [WS82], 2 exx., 15.06.2003, 580 m npm., *Molinio-Arrhenatheretea*, Grzędy [WS82], 2 exx., 21.08.2003, 560 m npm., *Molinio-Arrhenatheretea*, Kochanów [WS81], 2 exx., 26.08.2003, 550 m npm., *Phragmitetea*, leg. et det. P. Klimek; Góry Kamienne, Góry Suche, Wali-góra [WS81], 7 exx., 16.09.2003, 920 m npm., *Artemisietea*, leg. et det. P. Klimek; Góry Kamienne, Góry Krucze, Uniemyśl [WS70], *Molinio-Arrhenatheretea*, 1 ex., 07.08.2003, 600 m npm., Czadrów [WS72], 3 exx., 12.08.2003, 500 m npm., *Secalietea*, 1 ex., 03.09.2003, 580 m npm., *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. P. Klimek; Karłów [WR99], 1 ex., 14.07.2000, łąka porolna, 2 exx., 1.08.2000, łąka porolna, 1 ex.,

26.08.2000, łąka porolna, leg. M. Widziszewska; Sawanna Łężycka [WR99], 1 ex., 14.07.2000, 1 ex., 26.08.2000, 1 ex., 12.09.2000, leg. M. Widziszewska; Park Krajobrazowy „Chełmy”, Myślibórz [WS85], 1 ex., 25.09.2005, leg. et det. J. Gołuch; Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Pilchowice [WS44], 2 exx., 08.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, Sobota [WS45], 2 exx., 08.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. D. Teluk.

Sudety Wschodnie: Masyw Śnieżnika, regiel dolny, 1 ex., 27.07.2000, 2 ex., 20.08.2000, leg. et det. P. Drzewocin; Głubczyce [YR06], 1 ex., 20.07.2002, leg. et det. J. Kruszewska.

Pieniny: wschodnia część Pienińskiego Parku Narodowego [DV67], ciepłolubna łąka pienińska *Anthyllidi-Trifolietum montani*, 1 ex., 24.08.2004, 1 ex., 25.08.2004, 1 ex., 14.09.2004, leg. et det. E. Nowak.

Beskid Zachodni: Pilsko [CV78], 9 exx., 02.08.2003, polana śródleśna, 1 ex., 02.08.2003, *Dentario glandulosae-Fagetum*, 4 exx., 25.08.2003, polana śródleśna, 4 exx., 25.08.2003, *Dentario glandulosae-Fagetum*, 1 ex., 02.08.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, Korbielów [CV89], 6 exx., 19.09.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, 3 exx., 19.09.2003, *Rumicetum alpini*, Sopotnia Wielka [CV79], 3 exx., 16.08.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, 7 exx., 20.09.2003, leg. et det. I. Sztaf.

Bieszczady: Bieszczadzki Park Narodowy: Brzegi Górne [FV14], 3 exx., *Ranunculus acer* – *Lychnis flos-cuculi*, 23.08.2000, leg. et det. M. Drozd; Połonina Caryńska [FV14], 1 ex., *Campanulo serratae* – *Agrostietum capillaris*, 5-6.08.2000, leg. et det. M. Drozd; Ustrzyki Górne [FV23], 2 exx., *Lolio-Cynosuretum*, 23.08.2000, leg. et det. M. Drozd; Wetlina [FV04], 2 ex., *Vaccinietum myrtilli*, 16.08.2000, leg. et det. M. Drozd.

Gatunek nowy dla Bieszczadów.

***Pinthaeus sanguinipes* (Fabricius, 1781)**

Pobrzeże Bałtyku: Łeba [XA66], plaża – wydmy, 1 ex, 2.05.2009, leg. M. Mazur.

Gatunek nowy dla Pobrzeża Bałtyku, rzadko odławiany w naszym kraju; stanowisko to jest najdalej na północ wysuniętym miejscem występowania tego gatunku w Polsce oraz jednym z najbardziej północnych stanowisk w całej Europie (dalej na północ znany jest tylko z Danii – Rider 2006).

***Rhacognathus punctatus* (Linnaeus, 1758)**

Pobrzeże Bałtyku: Słowiński Park Narodowy, Obwód Ochronny

Smóldziński Las, Wydma Czołpińska [XA46], 1 ex., 29.07.2002, wydmy przybrzeżne, leg. B. & J.A. Lis.

***Troilus luridus* (Fabricius, 1775)**

Pojezierze Pomorskie: Kalisz Pomorski [WV60], 06.-14.08.1992, leg. R. Dobosz. Zamrzenica [XV93] k. Bysławka, bór mieszany *Quercus roboris-Pinetum*, 1 ex., 12.08.2004, leg. B. & J.A. Lis.

Pojezierze Mazurskie: Popielno [EE45] ad Wejsuny, Stacja badawcza PAN, 1 ex., murawa kserotermiczna *Festuco-Brometea*, 29.05.2002, leg. B. & J.A. Lis.

Śląsk Górny: Strzelce Opolskie [CA09], 2 exx., 26.06.2004, park, leg. et det. M. Hamal.

***Zicrona caerulea* (Linnaeus, 1758)**

Pobrzeże Bałtyku: Rowy [XA35], przy granicy ze Słowińskim Parkiem Narodowym, 1 ex., 2.05.2009, łąki, brzegi jezior, leg. M. Mazur.

Nizina Sandomierska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, rez. Kacze Błota [FBO0], 1 ex., bór bagienny *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, 5.07.1999, leg. et det. D. Wilk.

Wyżyna Małopolska: Dolina Nidy, rez. Polana Polichno [DA69], 1 ex., 15.06.1995, leg. W. Żyła, 1 ex., 18.06.1995, leg. W. Żyła & R. Dobosz.

Śląsk Górny: Kluczbork [CB05], 1 ex., bór mieszany świeży, 28.07.2001, leg. I. Mycka.

Sudety Zachodnie: Góry Kamienne, Góry Krucze, Chełmsko Śląskie [WS71], *Molinio-Arrhenatheretea*, 1 ex., 07.08.2003, 520 m npm., Cza-drów [WS72], *Molinio-Arrhenatheretea*, 1 ex., 03.09.2003, 580 m npm., leg. et det. P. Klimek; Kostrzyca [WS53] k. Karpacza, 1 ex., 03.07.2004, zbiorowisko ruderalne, leg. B. & J.A. Lis.

Podrodzina: *Pentatominae* Leach, 1815

***Aelia acuminata* (Linnaeus, 1758)**

Pobrzeże Bałtyku: Mielno [WA61], 2 exx., 9.08.1996, murawa piaszkowa, leg. B. & J.A. Lis; Łukęcin [VV98] k. Kamienia Pomorskiego, 3 exx., 24.08.1997, zbiorowisko ruderalne, leg. B. & J.A. Lis; Pobierowo [VV98] k. Kamienia Pomorskiego, 1 ex., 4.09.1997, murawa piaszkowa na wydmach śródleśnych, leg. B. & J.A. Lis; Słowiński Park Narodowy, Obwód Ochronny Smóldziński Las, ok. Smóldzińskiego Lasu [XA46], 3 exx.,

1.08.2002, suche łąki, leg. B. & J.A. Lis.

Pojezierze Pomorskie: rez. „Bielinek nad Odrą” [VU46], okolice Wąwozu Storczykowego, 3 exx., fragment murawy kserotermicznej, 14.07.1999, leg. B. & J.A. Lis; Borne Sulinowo [XV03], murawy piaskowe, 1 ex., 6.06.2001, leg. B. & J.A. Lis; Zamrzenica [XV93] k. Bysławka, 4 exx., 10.08.2003, obrzeże boru sosnowego, 4 exx., 8.08.2004, murawy piaskowe w siedlisku boru sosnowego, leg. B. & J.A. Lis; Piła [XV82] k. Gostycyna, 2 exx., 11.08.2004, suche łąki, 4 exx., 17.08.2004, murawy piaskowe, leg. B. & J.A. Lis; Płazowo [XV93] k. Tucholi, murawa piaskowa, 1 ex., 22.08.2003, 1 ex., 9.08.2004, leg. B. & J.A. Lis.

Pojezierze Mazurskie: Popielno [EE45] ad Wejsuny, Stacja badawcza PAN, 1 ex., murawa kserotermiczna *Festuco-Brometea*, 29.05.2002, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Ruda Milicka [XT51] k. Milicza, 1 ex., 2.06.2000, murawa piaskowa, leg. B. & J.A. Lis; Park Krajobrazowy „Międzyrzeczka Warty i Widawki”, okolice Szynkielowa [CB49], 1 ex., łąki, 4.07.2001, 2 exx., łąki, 5.08.2001, 1 ex., łąki, 18.08.2001, 2 exx., lasy, 18.08.2001, leg. et det. I. Gajda; Łagów [WT19], 1 ex., zbiorowisko ruderalne, 2.06.2009, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Sandomierska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, rez. Szklarnia [FBO1], 2 exx., bór sosnowy świeży *Peucedano-Pinetum*, 15.06.1999, leg. et det. D. Wilk; Momoty Dolne [EB 90], 3 exx., sucha łąka antropogeniczna, leg. et det. D. Wilk.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Mirów [CB73] k. Częstochowy, murawa kserotermiczna, 2 exx., 26.08.1999, leg. et det. A. Pańczyk; Olsztyn [CB72] k. Częstochowy, murawa kserotermiczna, 1 ex., 3.07.1999, 2 exx., 9.09.1999, leg. et det. A. Pańczyk; Załęczański Park Krajobrazowy, Załęcze Wielkie [CB36], 2 exx., *Spergulo-Corynephoretum*, 6.07.2000, leg. et det. A. Skalik.

Wyżyna Małopolska: Dolina Nidy, rez. Skowronno [DA69], 1 ex., 17-20.06.1996, leg. R. Dobosz; Dolina Nidy, rez. Polana Polichno [DA69], 3 exx., 15.06.1995, leg. W. Żyła & R. Dobosz; Przedborski Park Krajobrazowy: rez. Murawy Dobromierskie [DB25], *Thalictro-Salvietum pratensis*, 1 ex., 25.05.2001, 1 ex., 6.07.2001, 2 exx., 28.06.2001, leg. et det. J. Dobrowolska; Rączki [DB25], *Artemisietea*, 1 ex., 26.05.2001, *Adonido-Brachypodietum pinnati*, leg. et det. J. Dobrowolska; Dobromierz [DB25], *Artemisietea*, 1 ex., 21.08.2001, 1 ex., 12.05.2001, 1 ex., 25.05.2001, leg. et det. J. Dobrowolska; rez. Bukowa Góra [DB25], buczyna, 1 ex., 12.05.2001, 1 ex., 31.08.2001, leg. et det. J. Dobrowolska;

Jeżowiec k. Dobromierza [DB25], *Adonido-Brachypodietum pinnati*, 1 ex., 6.07.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

Wyżyna Lubelska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Kruszyna [EB81], 1 ex., przydroża śródpolne, 15.06.1999, leg. et det. D. Wilk; rezerwat „Suśle Wzgórza” [KR89] k. Chochłowa, murawy kserotermiczne *Inuletum ensifoliae*, 1 ex., 30.09.2000, 1 ex., 20.08.2000, leg. et det. B. Koman.

Roztocze: Kąty II, Wieprzecka Góra [FB40], 1 ex., 4.07.2006, murawa kserotermiczna, leg. M. Mazur.

Śląsk Dolny: Wrocław-Wojaków [XS46], 3 exx., 10.05.1994, leg. J. Kania; Opole [YS01], wyspa Bolko, łąka świeża, 6 exx., 27.05.1998, leg. IV Ochr. Środ., 1 ex., 14.05.1999, leg. I Biologia; okolice Jeziora Nyskiego, Siestrzechowice [XR69], *Molinietalia*, 2 ex., 15.07.2001, 1 ex., 29.07.2001, leg. et det. K. Rataj; Bory Niemodlińskie, Ochodze [XS91] k. Opola, murawa, 1 ex., 8.08.2004, 1 ex. 6.09.2004, leg. et det. E. Faferko; Bory Niemodlińskie, Polska Nowa Wieś [XS91], zbiorowisko ruderalne porastające tory kolejowe, 3 exx., 23.07.2004, leg. et det. E. Faferko; Bory Niemodlińskie, Nowa Jamka [XS92], 2 exx., 31.07.2004, 2 exx., 20.08.2004, leg. et det. E. Faferko; Nysa [XR69], zbiorowisko łąkowe, 1 ex., 3.07.2006, 1 ex., 22.08.2006, leg. et det. A. Sobkowicz; Opole [YS01], 4 exx., *Sysimbrion*, 09.07.2001, leg. et det. A. Pasińska.

Śląsk Górny: Lubliniec [CB31], 1 ex., 29.06.1992, leg. R. Dobosz; Kotórz Wielki [BB92] k. Turawy, 1 ex., 10.08.1997, łąki, leg. B. & J.A. Lis; Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”: rezerwat Łęczok [CA05], *Tilio-Carpinetum*, 1 ex. 12.05.2001, *Junco-Molinietum*, 1 ex. 12.05.2001, 2 exx. 20.05.2001, 1 ex. 20.08.2001, *Rudbeckio-Solidaginetum*, 1 ex. 20.08.2001, zbiorowisko z *Holcus lanatus*, 1 ex. 27.05.2001, *Arrhenatheretum medioeuropaeum*, 2 exx. 9.08.2001, zbiorowisko z *Poa compressa*, 2 exx., 30.09.2001, leg. et det. A. Furgoń, 2 exx., *Senecion fluviatilis*, 12.06-9.09.2000, leg. et det. K. Marczyk; Kluczbork [CB05], las mieszany świeży, 3 exx., 30.06.2001, 1 ex., 5.07.2001, 1 ex., 7.07.2001, leg. I. Mycka; Kędzierzyn-Koźle [CA08], *Molinion*, 1 ex., 5.09.2001, 2 exx., 10.09.2001, park, 2 exx., 10.09.2001, trawnik, 1 ex., 31.07.2001, 1 ex., 18.09.2001, leg. et det. A. Ręć; Sumina [CA15], 1 ex., *Sisymbrion*, 12.06-9.09.2000, leg. et det. K. Marczyk; Nędza [CA06], 1 ex., *Senecion fluviatilis*, 12.06-9.09.2000, leg. et det. K. Marczyk; Rudy [CA16], 4 exx., *Calthion*, 3 exx., *Molinion*, 12.06-9.09.2000, leg. et det. K. Marczyk; Rez. „Segiet” [CA48] k. Bytomia, 2 exx., 22.07.2002, 1 ex., 30.09.2002, leg. et det. A. Nosol; Strzelce Opolskie [CA09], park, 2 exx., 06.07.2004, murawa kserotermiczna, 4

exx., 06.09.2004, 5 exx., 27.07.2005, łąka, 2 exx., 06.09.2004, leg. et det. M. Hamal.

Sudety Zachodnie: Park Krajobrazowy „Chełmy”, Myślibórz [WS85], 4 exx., 14.08.2005, leg. et det. J. Gołuch; Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Lwóweckie Skały, *Molinio-Arrhenatheretea*, 6 exx., 07.2003, Pilchowice [WS44], 4 exx., 08.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, Sobota [WS45], 1 ex., 09.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. D. Teluk; Góry Kamienne, Pasma Lesistej: Lesista Wielka [WS81], 1 ex., 10.08.2003, 840 m npm., *Vaccinio-Piceetea*, Grzędy [WS82], 1 ex., 21.08.2003, 560 m npm., *Vaccinio-Piceetea*, Grzędy Górne [WS82], 3 exx., 15.06.2003, 580 m npm., *Molinio-Arrhenatheretea*, 5 exx., 06.08.2003, 590 m npm., *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. P. Klimek; Góry Kamienne, Góry Suche, Suchawa [WS82], *Vaccinio-Piceetea*, 2 exx., 16.09.2003, 920 m npm., leg. et det. P. Klimek; Góry Kamienne, Góry Krucze, Chełmsko Śląskie [WS71], *Molinio-Arrhenatheretea*, 3 exx., 07.08.2003, 520 m npm.; Góry Kamienne, Czadrów [WS72], 1 ex., 12.08.2003, 500 m npm., *Secalietea*, leg. et det. P. Klimek; Wojcieszów [WS64], 1 ex., łąki u podnoża Góry Miłek, 1 ex., Góra Miłek, 20.09.2003, leg. B. & J.A. Lis; Miłków koło Karpacza [WS52], 2 exx., 3.07.2004, świeża łąka, leg. B. & J.A. Lis; Mysłakowice [WS53] koło Karpacza, 2 exx., 2.07.2004, zbiorowisko ruderalne, teren przeciwpowodziowy, leg. B. & J.A. Lis; Kostrzyca [WS53] k. Karpacza, 3 exx., 03.07.2004, zbiorowisko ruderalne, leg. B. & J.A. Lis.

Sudety Wschodnie: Masyw Śnieżnika, 1 ex., 07.07.2000, łąki wysokogórskie, leg. et det. P. Drzewocin; Góry Opawskie, Jarnołtówek [XR77], 3 exx., 30.05.2004, leg. B. & J.A. Lis; Góry Opawskie, Trzebina [XR87], 4 exx., 05.06.2005, leg. et det. I. Górecka; Góry Opawskie, Góra Klasztorna [XR87], 2 exx., 05.06.2005, leg. et det. I. Górecka; Głubczyce [YR06], 1 ex., 30.07.2002, 2 exx., 24.08.2002, 1 ex., 25.08.2002, leg. et det. J. Kruszewska.

Pieniny: wschodnia część Pienińskiego Parku Narodowego [DV67], 1 ex., 09.07.2004, 1 ex., 23.08.2004, ciepłolubna łąka pienińska *Anthyllidi-Trifolietum montani*, leg. et det. E. Nowak.

Beskid Zachodni: Sopotnia Wielka [CV79], 4 exx., 16.08.2003, 8 exx., 26.08.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. I. Sztaf; Hala Rysianka [CV78], 1 ex., 03.07.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. I. Sztaf; Cieszyn [CA21], 1 ex., 02.08.2006, murawa kserotermiczna, 2 exx., 22.08.2006, zbiorowisko łąkowe, 2 ex., 11.09.2006, zbiorowisko okrajkowe, leg. et det. J. Spandel.

Bieszczady: Bieszczadzki Park Narodowy: Brzegi Górne [FV14], 3 exx., *Ranunculus acer* – *Lychnis flos-cuculi*, 4.06.2000, leg. et det. M. Drozd; Połonina Caryńska [FV14], 2 exx., *Campanula serratae* – *Agrostietum capillaris*, 22.08.2000, leg. et det. M. Drozd; Ustrzyki Górne [FV23], 2 exx., *Cirsietum rivularis*, det. M. Drozd; Wetlina [FV04], 1ex., *Vaccinietum myrtilli*, 16.08.2000, leg. et det. M. Drozd.

Gatunek nowy dla Pienin i Bieszczadów. Pomimo, iż jest on uznawany za typowego przedstawiciela zbiorowisk zielnych (J. A. Lis 2000), to dane zawarte w niniejsze pracy wskazują, że można go również spotkać w biotopach typowo leśnych.

Aelia klugii Hahn, 1833

Pojezierze Pomorskie: Borne Sulinowo [XV03], murawy piascove, 4 exx., 6.06.2001, leg. B. & J.A. Lis; Płazowo [XV93] k. Tucholi, murawa piascowa, 2 exx., 20.08.2003, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Sandomierska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, rez. Szklarnia [FB01], 1 ex., 15.06.1999, murawa piascowa, leg. D. Wilk.

Wyżyna Małopolska: Dolina Nidy, rez. Polana Polichno [DA69], 1 ex., 15.06.1995, leg. R. Dobosz.

Wyżyna Lubelska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Kruszyna [EB81], 1 ex., 15.06.1999, przydroża śródpolne, leg. et det. D. Wilk.

Śląsk Górny: Rez. „Segiet” [CA48] k. Bytomia, 1 ex., 11.07.2002, 1 ex., 1.08.2002, leg. et det. A. Nosol.

Sudety Zachodnie: Góry Kamienne, Pasma Lesistej, Grzędy Górne [WS82], 1 ex., 06.08.2003, 590 m npm., *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. P. Klimek.

W Sudetach Zachodnich stwierdzony tylko dwukrotnie ponad 100 lat temu (Assmann 1854, Scholz 1931). Dotychczas uznawany w naszym kraju za gatunek wilgociolubny (J. A. Lis 2000), ale dane z Pojezierza Pomorskiego i Niziny Sandomierskiej wskazują, że może on występować również w suchych zbiorowiskach o charakterze muraw piascowych.

Anthemina lunulata (Goeze, 1778)

Wyżyna Małopolska: Dolina Nidy, rez. Krzyżanowice [DA68], 1 ex., 21.06.1995, murawa stepowa, leg. R. Dobosz.

***Carpocoris fuscispinus* (Boheman, 1851)**

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Park Krajobrazowy „Międzyrzecza Warty i Widawki”, okolice Szynekłowa [CB49], 1 ex., łąki, 07.09.2001, leg. et det. I. Gajda.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Olsztyn [CB72] k. Częstochowy, murawa kserotermiczna, 1 ex., 1.08.1999, 1 ex., 9.09.1999, leg. et det. A. Pańczyk; Załęczański Park Krajobrazowy, Załęcze Wielkie [CB36], 2 exx., *Spergulo-Corynephoretum*, 6.07.2000, 1 ex., *Thalictro-Salvietum pratensis*, 3.08.2000, leg. et det. A. Skalik.

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, rez. Murawy Dobromierskie [DB25], *Thalictro-Salvietum pratensis*, 1 ex., 06.07.2001, 2 exx., 14.08.2001, 2 exx., 21.08.2001, *Artemisietea*, 1 ex., 6.07.2001, 1 ex., 14.08.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

Wyżyna Lubelska: rezerwat „Suśle Wzgórza” [KR89] k. Chochłowa, murawy kserotermiczne *Inuletum ensifoliae*, 1 ex., 10.08.2000, leg. et det. B. Koman.

Śląsk Dolny: Bory Niemodlińskie, Ochodze [XS91] k. Opola, łąka, 1 ex., 8.08.2004, leg. et det. E. Faferko.

Śląsk Górny: Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”, rezerwat „Łęczczok” [CA05], *Junc-Molinietum*, 1 ex. 09.08.2001, 1 ex. 20.08.2001, leg. et det. A. Furgoń; Strzelce Opolskie [CA09], murawa kserotermiczna, 3 exx., 27.08.2004, leg. et det. M. Hamal.

Sudety Zachodnie: Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Lwóweckie Skały, *Molinio-Arrhenatheretea*, 1 ex., 07.2003, leg. et det. D. Teluk; Góry Kamienne, Pasma Lesistej: Lesista Wielka [WS81], 1 ex., 10.08.2003, 840 m npm., *Vaccinio-Piceetea*, leg. et det. P. Klimek; Góry Kamienne, Góry Suche, Suchawa [WS82], *Vaccinio-Piceetea*, 1 ex., 16.09.2003, 920 m npm., leg. et det. P. Klimek; Góry Kamienne, Góry Krucze, Chełmsko Śląskie [WS71], *Molinio-Arrhenatheretea*, 1 ex., 07.08.2003, 520 m npm., leg. et det. P. Klimek; Wojcieszów [WS64], 1 ex., łąki u podnoża Góry Miłek, 20.09.2003, leg. B. & J.A. Lis; Miłków koło Karpacza [WS52], 1 ex., 15.05.2004, świeża łąka, leg. B. & J.A. Lis.

Sudety Wschodnie: Masyw Śnieżnika, regiel dolny, 1 ex., 08.08.2000, leg. et det. P. Drzewocin; Głubczyce [YR06], 3 exx., 20.07.2002, leg. et det. J. Kruszewska.

Beskid Zachodni: Cieszyn [CA21], 1 ex., 2.08.2006, zbiorowisko łąkowe, 3 exx., 2.08.2006, zbiorowisko ruderalne, leg. et det. J. Spandel.

Bieszczady: Bieszczadzki Park Narodowy: Ustrzyki Górne [FV23], 1 ex., *Lolio-Cynosuretum*, 23.08. 2000, 1 ex., *Cirsietum rivularis*, 25.07.2000, leg. et det. M. Drozd; Wetlina [FV04], 2 exx., *Vaccinietum myrtilli*, 16.08.2000, leg. et det. M. Drozd.

Gatunek nowy dla Bieszczadów.

***Carpocoris purpureipennis* (DeGeer, 1773)**

Pojezierze Pomorskie: rez. „Bielinek nad Odrą” [VU46], okolice Wąwozu Storczykowego, 2 exx., fragment murawy kserotermicznej, 14.07.1999, leg. B. & J.A. Lis; Borne Sulinowo [XV03], murawy piaskowe, 1 ex., 6.06.2001, leg. B. & J.A. Lis.

Pojezierze Mazurskie: Popielno [EE45] ad Wejsuny, Stacja badawcza PAN, 2 exx., murawa kserotermiczna *Festuco-Brometea*, 29.05.2002, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Park Krajobrazowy „Międzyrzecza Warty i Widawki”, okolice Szynkielowa [CB49], 2 exx., łąki, 4.07.2001, lasy, 1 ex., 18.08.2001, 1 ex., 07.09.2001, leg. et det. I. Gajda.

Nizina Sandomierska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, rez. Szklarnia [FB01], 3 exx., murawa piaskowa, 15.06.1999, leg. et det. D. Wilk; Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Szewce [FBO0], 1 ex., 15.10.1999, wilgotna łąka antropogeniczna, leg. et det. D. Wilk.

Śląsk Dolny: Bory Niemodlińskie, Dąbrowa Niemodlińska [XS91], 1 ex., 20.08.2004, 1 ex., 9.09.2004, wrzosowisko, Polska Nowa Wieś [XS91], 1 ex., 6.09.2004, leg. et det. E. Faferko; Opole [YS01], wyspa Bolko, 1 ex., 13.07.2001, łąka świeża, leg. et det. A. Pasińska; Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., łąka, 9.05.2007, leg. B. & J.A. Lis.

Śląsk Górny: Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”: rezerwat Łęczczok [CA05], 1 ex. 24.08.2001, *Eu-Arction*, 1 ex. 12.05.2001, 1 ex. 27.05.2001, na *Calamagrostis epigeios*, 1 ex., 27.06.2001, *Arrhenatheretum medioeuropaeum*, leg. et det. A. Furgol; Kluczbork [CB05], las mieszany świeży, 1 ex., 25.08.2001, 2 exx., 03.09.2001, leg. I. Mycka; Kędzierzyn-Koźle [CA08], *Diantho-Armerietum*, 1 ex., 09.09.2001, trawnik, 1 ex., 08.09.2001, leg. et det. A. Ręc; Rez. „Segiet” [CA48] k. Bytomia, 1 ex., 11.07.2002, 2 exx., 1.08.2002, 2 exx., 21.08.2002, 2 exx., 1 ex., 11.09.2002, 1 ex., 21.09.2002, leg. et det. A. Nosol; Strzelce Opolskie [CA09], murawa kserotermiczna, 2 exx., 6.09.2004, leg. et det. M. Hamal.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Mirów [CB73] k. Częstochowy, murawa kserotermiczna, 2 exx., 26.08.1999, leg. et det. A. Pańczyk; Olsztyn [CB72] k. Częstochowy, murawa kserotermiczna, 3 exx., 3.07.1999, 4 exx., 9.09.1999, leg. et det. A. Pańczyk; Załęczański Park Krajobrazowy, Załęcze Wielkie [CB36], 1 ex., *Spergulo-Corynephorum*, 6.07.2000, leg. et det. A. Skalik.

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, rez. Murawy Dobromierskie [DB25], *Thalictro-Salvietum pratensis*, 1 ex., 28.06.2001, 3 exx., 06.07.2001, leg. et det. J. Dobrowolska; Przedborski Park Krajobrazowy, Rączki [DB25], 3 exx., *Artemisietea*, 14.08.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

Sudety Zachodnie: Karłów [WR99], 1 ex., 03.06.2001, łąka porolna, leg. M. Widziszewska; Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Lwóweckie Skąły, *Molinio-Arrhenatheretea*, 2 exx., 07.2003, Pilchowice [WS44], 1 ex., 08.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. D. Teluk; Góry Kamienne, Czadrów [WS72], 2 exx., 12.08.2003, 500 m npm., *Secalietea*, Góry Krucze, Uniemyśl [WS70], 1 ex., *Molinio-Arrhenatheretea*, 07.08.2003, 540 m npm., leg. et det. P. Klimek; Wojcieszów [WS64], 1 ex., łąki u podnoża Góry Miłek, 20.09.2003, leg. B. & J.A. Lis.

Sudety Wschodnie: Głubczyce [YR06], 2 exx., 12.08.2002, leg. et det. J. Kruszewska.

Pieniny: wschodnia część Pienińskiego Parku Narodowego [DV67], 5 exx., 19.08.2004, 3 exx., 24.08.2004, ciepłolubna łąka pienińska *Anthyllidi-Trifolietum montani*, leg. et det. E. Nowak.

Beskid Zachodni: Sopotnia Wielka [CV79], 2 exx., 25.08.2003, 2 exx., 26.08.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. I. Sztaf; Hala Rysianka [CV78], 1 ex., 03.07.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. I. Sztaf; Cieszyn [CA21], murawa kserotermiczna, 1 ex., 22.08.2006, leg. et det. J. Spandel.

Bieszczady: Bieszczadzki Park Narodowy: Brzegi Górne [FV14], 1 ex., *Ranunculus acer* – *Lychnis flos-cuculi*, 4.06.2000, leg. et det. M. Drozd; Połonina Caryńska [FV14], *Campanulo serratae* – *Agrostietum capillaris*, 1 ex., 5-6.08.2000, 1 ex., 22.08.2000, leg. et det. M. Drozd; Ustrzyki Górne [FV23], 3 exx., *Cirsietum rivularis*, 25.07.2000, leg. et det. M. Drozd; Wetlina [FV04], 1 ex., *Vaccinietum myrtilli*, 5-6.09.2000, leg. et det. M. Drozd.

***Chlorochroa juniperina* (Linnaeus, 1758)**

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Mirów [CB73] k. Częstochowy,

murawa kserotermiczna, 1 ex., 01.08.1999, leg. et det. A. Pańczyk.

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, rez. Murawy Dobromierskie [DB25], 1 ex., *Thalictrum-Salvietum pratensis*, 31.08.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

Wyżyna Lubelska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Jastkowi-ce [EB70], 1 ex., 02.09.1999, bór mieszany *Quercus roboris-Pinetum*, leg. et det. D. Wilk.

Śląsk Górny: Katowice [CA57], 1 ex., w mieszkaniu, 15.05.1996, leg. B. Rozkrut.

***Chlorochroa pinicola* (Mulsant et Rey, 1852)**

Wyżyna Lubelska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Jastkowi-ce [EB70], 3 exx., 02.09.1999, bór mieszany *Quercus roboris-Pinetum*, leg. et det. D. Wilk.

Śląsk Dolny: Opole [YS01], 1 ex., w budynku, 30.08.1999, leg. B. Lis; Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., ściółka boru sosnowego, 5.04.2006, leg. J.A. Lis.

***Dolycoris baccarum* (Linnaeus, 1758)**

Pojezierze Pomorskie: rez. „Bielinek nad Odrą” [VU46], okolice Wąwozu Storczykowego, 1 ex., fragment murawy kserotermicznej, 15.07.1999, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Park Krajobrazowy „Międzyrzecz-za Warty i Widawki”, okolice Szynkielowa [CB49], 2 exx., łąki, 4.07.2001, 1 ex., 07.09.2001, leg. et det. I. Gajda.

Nizina Sandomierska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Szewce [FB00], 1 ex., 15.10.1999, wilgotna łąka antropogeniczna, leg. et det. D. Wilk.

Śląsk Dolny: okolice Jeziora Nyskiego, Biała Nyska [XR68], 1 ex., 03.08.2001, *Molinietalia*, leg. et det. K. Rataj; Bory Niemodlińskie, Dąbrowa Niemodlińska [XS91], 1 ex., 20.08.2004, nasyp kolejowy, Polska Nowa Wieś [XS91], 1 ex., 6.09.2004, leg. et det. E. Faferko; Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., łąka, 9.05.2007, leg. B. & J.A. Lis.

Śląsk Górny: Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobra-zowe Rud Wielkich”: rezerwat Łęczok [CA05], 2 exx. 24.08.2001, *Molin-ion*, 1 ex., 27.06.2001, *Arrhenatheretum medioeuropaeum*, leg. et det. A. Furgoń; Kluczbork [CB05], las mieszany świeży, 2 exx., 03.09.2001,

leg. I. Mycka; Kędzierzyn-Koźle [CA08], trawnik, 1 ex., 08.09.2001, leg. et det. A. Ręć; Rez. „Segiet” [CA48] k. Bytomia, 1 ex., 11.09.2002, 1 ex., 21.09.2002, leg. et det. A. Nosol; Strzelce Opolskie [CA09], murawa kserotermiczna, 2 exx., 6.09.2004, leg. et det. M. Hamal.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Mirów [CB73] k. Częstochowy, murawa kserotermiczna, 1 ex., 26.08.1999, leg. et det. A. Pańczyk; Olsztyn [CB72] k. Częstochowy, murawa kserotermiczna, 4 exx., 3.07.1999, 2 exx., 9.09.1999, leg. et det. A. Pańczyk; Załęczański Park Krajobrazowy, Załęcze Wielkie [CB36], 2 exx., *Spergulo-Corynephoretum*, 6.07.2000, leg. et det. A. Skalik.

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, rez. Murawy Dobromierskie [DB25], *Thalictro-Salvietum pratensis*, 2 exx., 06.07.2001, leg. et det. J. Dobrowolska; Przedborski Park Krajobrazowy, Rączki [DB25], 2 exx., *Artemisietea*, 14.08.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

Sudety Zachodnie: Góry Stołowe [WR99], 1 ex., 16.08.1998, łąka porolna, leg. et det. A. Samsonowicz; Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Lwóweckie Skały, *Molinio-Arrhenatheretea*, 2 exx., 07.2003, Pilchowice [WS44], 1 ex., 08.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. D. Teluk; Góry Kamienne, Czadrów [WS72], 2 exx., 12.08.2003, 500 m n.p.m., *Secalietea*, leg. et det. P. Klimek; Wąwóz Myśluborski [WS75] k. Jawora, 1 ex., 21.09.2003, łąki, leg. B. & J.A. Lis.

Sudety Wschodnie: Masyw Śnieżnika, regiel dolny, 1 ex., 20.08.2000, leg. et det. P. Drzewocin; Głubczyce [YR06], 2 exx., 12.08.2002, leg. et det. J. Kruszewska.

Pieniny: wschodnia część Pienińskiego Parku Narodowego [DV67], 4 exx., 24.08.2004, 3 exx., 14.09.2004, ciepłolubna łąka pienińska *Anthyllidi-Trifolietum montani*, leg. et det. E. Nowak.

Beskid Zachodni: Sopotnia Wielka [CV79], 1 ex., 20.09.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. I. Sztáf; Cieszyn [CA21], murawa kserotermiczna, 1 ex., 22.08.2006, leg. et det. J. Spandel.

Bieszczady: Bieszczadzki Park Narodowy: Brzegi Górne [FV14], 2 exx., *Ranunculus acer* – *Lychnis flos-cuculi*, 4.06.2000, leg. et det. M. Drozd; Połonina Caryńska [FV14], *Campanulo serratae* – *Agrostietum capillaris*, 2 exx., 5-6.08.2000, leg. et det. M. Drozd; Ustrzyki Górne [FV23], 3 exx., *Cirsietum rivularis*, 25.07.2000, leg. et det. M. Drozd; Wetlina [FV04], 1 ex., *Vaccinietum myrtilli*, 5-6.09.2000, leg. et det. M. Drozd.

Eurydema dominulus (Scopoli, 1763)

Nizina Sandomierska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Mototy Dolne [EB 90], 2 exx., sucha łąka antropogeniczna, leg. et det. D. Wilk.

Beskid Zachodni: Korbielów [CV89], 1 ex., 24.08.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. I. Sztat.

Bieszczady: Bieszczadzki Park Narodowy: Wetlina [FV04], 1 ex., *Vaccinietum myrtilli*, 16.08.2000, leg. et det. M. Drozd.

Eurydema fieberi Fieber, 1837

Pieniny: wschodnia część Pienińskiego Parku Narodowego [DV67], 1 ex., 25.08.2004, ciepłolubna łąka pienińska *Anthyllidi-Trifolietum montani*, leg. et det. E. Nowak.

Gatunek nowy dla Pienin; stanowisko to jest pierwszym po prawie stu latach stwierdzeniem tego gatunku w naszym kraju.

Eurydema oleracea (Linnaeus, 1758)

Pojezierze Pomorskie: rez. „Bielinek nad Odrą” [VU46], okolice Wąwozu Storczykowego, 1 ex., fragment murawy kserotermicznej, 14.07.1999, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Park Krajobrazowy „Międzyrzecza Warty i Widawki”, okolice Szynkielowa [CB49], łąki, 2 exx., 4.07.2001, 3 exx., 5.08.2001, leg. et det. I. Gajda.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Olsztyn [CB72] k. Częstochowy, Skaki Duże, murawa kserotermiczna, 3 exx., 19.09.1999, leg. et det. A. Pańczyk; Załęczański Park Krajobrazowy, Załęczce Wielkie [CB36], *Spergulo-Corynephoretum*, 1 ex., 6.07.2000, *Thalictro-Salvietum pratensis*, 3 exx., 3.08.2000, leg. et det. A. Skalik.

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, Rączki [DB25], 2 exx., *Artemisietea*, 31.08.2001, rez. Murawy Dobromierskie [DB25], 1 ex., *Thalictro-Salvietum pratensis*, 21.08.2001, rez. Bukowa Góra [DB25], 2 exx., buczyna, 25.05.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

Wyżyna Lubelska: rezerwat „Suśle Wzgórza” [KR89] k. Chochłowa, murawy kserotermiczne *Inuletum ensifoliae*, 1 ex., 30.07.2000, 1 ex., 30.09.2000, leg. et det. B. Koman.

Śląsk Dolny: Opole [YS01], centrum miasta, 3 exx., 25.07.2001, leg. et det. A. Pasińska; Bory Niemodlińskie, Nowa Jamka [XS92], 2 exx.,

20.08.2004, leg. et det. E. Faferko.

Śląsk Górny: Blachówka [CA48] k. Bytomia, 1 ex., 5.11.1966, leg. T.B. Hadaś; Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”: rezerwat Łęczzok [CA05], *Junco-Molinietum*, 3 exx., 12.05.2001, zbiorowisko z *Poa compressa*, 2 exx., 30.09.2001, leg. et det. A. Furgoń; Kluczbork [CB05], las mieszany świeży, 1 ex., 12.08.2001, 2 exx., 25.08.2001, leg. I. Mycka; Strzelce Opolskie [CA09], park, 5 exx., 27.07.2004, murawa kserotermiczna, 1 ex., 27.07.2005, 1 ex., 06.08.2004, leg. et det. M. Hamal.

Sudety Wschodnie: Masyw Śnieżnika, regiel dolny, 1 ex., 20.08.2000, leg. et det. P. Drzewocin; Głubczyce [YR06], 1 ex., 20.07.2002, leg. et det. J. Kruszewska.

Beskid Zachodni: Korbielów [CV89], 2 exx., 15.07.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, 1 ex., 19.09.2003, *Vaccinietum myrtilli*, leg. et det. I. Sztaf; Sopotnia Wielka [CV79], 1 ex., 25.08.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, 7 exx., 20.09.2003, leg. et det. I. Sztaf.

Bieszczady: Bieszczadzki Park Narodowy: Wetlina [FV04], 3 exx., *Vaccinietum myrtilli*, 16.08.2000, leg. et det. M. Drozd.

Gatunek nowy dla Bieszczadów.

***Eurydema ornata* (Linnaeus, 1758)**

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Bobrowa [CB35] k. Praszki, uprawa ziemniaków, 1 ex., 03.09.2002, leg. K. Woźny.

Wyżyna Lubelska: rezerwat „Suśle Wzgórza” [KR89] k. Chochłowa, murawy kserotermiczne *Inuletum ensifoliae*, 1 ex., 20.08.2000, leg. et det. B. Koman.

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., skarpa, 17.07.2005, leg. B. Lis.

Z Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej znany do tej pory tylko z dwóch stanowisk sprzed ponad 120 laty (Stobiecki 1886).

***Eysarcoris aeneus* (Scopoli, 1763)**

Pojezierze Mazurskie: Popielno [EE45] ad Wejsuny, Stacja badawcza PAN, 1 ex., murawa kserotermiczna *Festuco-Brometea*, 29.05.2002, leg. B. & J.A. Lis.

Wyżyna Lubelska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Kruszyna [EB81], 2 exx., przydroża śródpolne, 15.06.1999, leg. et det. D. Wilk; re-

zerwat „Suśle Wzgórza” [KR89] k. Chochłowa, murawy kserotermiczne *Inuletum ensifoliae*, 2 ex., 06.07.2000, 2 exx., 30.07.2000, leg. et det. B. Koman.

Śląsk Górny: Sumina [CA15], 1 ex., *Calthion*, 12.06-9.09.2000, leg. et det. K. Marczyk; Szczejkowice [CA35], 4 exx., *Molinion*, 12.06-9.09.2000, leg. et det. K. Marczyk; Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”: rezerwat Łęczczok [CA05], *Junco-Molinietum*, 1 ex. 20.08.2001, zbiorowisko z *Holcus lanatus*, 2 exx., 20.08.2001, 2 exx., 30.09.2001, *Arrhenatheretum medioeuropaeum*, 1 ex., 20.08.2001, leg. et det. A. Furgoń; Kluczbork [CB05], las mieszany świeży, 1 ex., 07.07.2001, 1 ex., 25.08.2001, leg. I. Mycka; Kędzierzyn-Koźle [CA08], *Molinion*, 3 exx., 18.09.2001, Park, 3 exx. 20.09.2001, leg. et det. A. Ręć; Lubliniec [CB31], 2 exx., 3.08.2002, leg. A. Siwiaszczyk.

Sudety Wschodnie: Masyw Śnieżnika, regiel dolny, 1 ex., 07.07.2000, 1 ex., 08.08.2000, leg. et det. P. Drzewocin.

Beskid Zachodni: Żywiec [CA70], 1 ex., 24.06.1997, leg. J. Szwedo.

***Eysarcoris venustissimus* (Schrank, 1776)**

Śląsk Dolny: Henryków [XS41] k. Ziębic, Opactwo Cystersów, park, 4 exx., 14.05.2004, leg. B. & J.A. Lis.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Dolina Będkowska [DA05], łąki, 7 exx., 27.05.1995, leg. B. & J.A. Lis.

Gatunek ten w naszym kraju znany był pod nazwą *E. fabricii* Kirkaldy, 1904 (J. A. Lis 2000); niedawno jednak (Derzhansky i Péricart 2005) okazało się, że jest ona młodszym synonimem nazwy *E. venustissimus* (Schrank, 1776) i ona obecnie jest prawidłową nazwą tego gatunku (Rider 2006).

***Menaccarus arenicola* (Scholtz, 1847)**

Wyżyna Małopolska: Góry Pińczowskie [DA69], projektowany rezerwat „Góry Koperskie”, murawa kserotermiczna, 1 ex., 3.08.1999, leg. B. & J.A. Lis.

Gatunek bardzo rzadko spotykany w naszym kraju, nowy dla Wyżyny Małopolskiej.

***Neottiglossa pusilla* (Gmelin, 1789)**

Pobrzeże Bałtyku: Słowiński Park Narodowy, Obwód Ochronny Smołdziński Las, ok. Smołdzińskiego Lasu [XA46], 2 exx., 1.08.2002, suche łąki, leg. B. & J.A. Lis.

Pojezierze Pomorskie: rez. „Bielinek nad Odrą” [VU46], okolice Wąwozu Storczykowego, 1 ex., fragment murawy kserotermicznej, 14.07.1999, leg. B. & J.A. Lis; Borne Sulinowo [XV03], przydroża drogi leśnej, 2 exx., 6.06.2001, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Ruda Milicka [XT51] k. Milicza, 1 ex., 2.06.2000, murawa piaskowa, leg. B. & J.A. Lis; Park Krajobrazowy „Międzyrzecza Warty i Widawki”, okolice Szynkielowa [CB49], 1 ex., łąki, 05.08.2001, leg. et det. I. Gajda.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Mirów [CB73] k. Częstochowy, murawa kserotermiczna, 1 ex., 26.08.1999, Olsztyn [CB72] k. Częstochowy, murawa kserotermiczna, 1 ex., 3.07.1999, leg. et det. A. Pańczyk.

Śląsk Dolny: Bory Niemodlińskie, Dąbrowa Niemodlińska [XS91], 1 ex., 8.08.2004, wrzosowisko, Polska Nowa Wieś [XS91], 2 exx., 8.08.2004, leg. et det. E. Faferko; okolice Jeziora Nyskiego, Skorochów [XR68], 1 ex., 31.07.2001, *Molinietalia*, leg. et det. K. Rataj.

Śląsk Górny: Rez. „Segiet” [CA48] k. Bytomia, 1 ex., 22.07.2002, leg. et det. A. Nosol; Kędzierzyn-Koźle [CA08], *Diantho-Armerietum*, 2 exx., 06.08.2001, *Molinion*, 1 ex., 13.09.2001, 1 ex., 9.09.2001, Park, 1 ex., 13.09.2001, 1 ex., 16.09.2001, leg. et det. A. Ręc; rezerwat Łęczczok [CA05], *Junco-Molinietum*, 2 exx., 12.05.2001, 1 ex., 27.06.2001, leg. et det. A. Furgoł; Kluczbork [CB05], 3 exx., las mieszany świeży, 5.07.2001, leg. I. Mycka; Lubliniec [CB31], 3 exx., 28.07.2002, leg. A. Siwiaszczyk.

Sudety Zachodnie: Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Lwóweckie Skały, *Molinio-Arrhenatheretea*, 1 ex., 07.2003, leg. et det. D. Teluk; Góry Kamienne, Pasma Lesistej: Kochanów [WS81], 1 ex., 5.09.2003, 600 m npm., *Rhamno-Prunetea*, leg. et det. P. Klimek; Góry Kamienne, Góry Suche, Waligóra [WS81], 1 ex., 16.09.2003, 820 m npm., *Artemisietea*, leg. et det. P. Klimek; Góry Kamienne, Góry Krucze, Czadrów [WS72], 1 ex., 03.09.2003, 580 m npm., *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. P. Klimek; Kostrzyca [WS53] k. Karpacza, 1 ex., 03.07.2004, zbiorowisko ruderalne, leg. B. & J.A. Lis.

Beskid Zachodni: Korbielów [CV89], 1 ex., 18.09.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. I. Sztaf.

Z Sudetów Zachodnich znany tylko z trzech stanowisk stwierdzonych przez badaczy niemieckich (Scholtz 1847, Assmann 1854, Teicher 1893, Scholz 1931).

Palomena prasina (Linnaeus, 1761)

Pobrzeże Bałtyku: Rowy [XA35], przy granicy ze Słowińskim Parkiem Narodowym, 1 ex., 2.05.2009, łąki, brzegi jezior, leg. M. Mazur.

Puszcza Białowieska: Puszcza Białowieska, 1 ex., 19.06.-3.07.1994, leg. J. Grzywocz.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Park Krajobrazowy „Międzyrzecz-Warty i Widawki”, okolice Szynkielowa [CB49], łąki, 2 exx., 05.08.2001, 2 exx., 18.08.2001, leg. et det. I. Gajda; Łągów [WT19], 1 ex., ściana domu, 1.06.2009, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Sandomierska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, rez. Szklarnia [FB01], 1 ex., bór sosnowy świeży *Peucedano-Pinetum*, 20.09.1999, leg. et det. D. Wilk.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Olsztyn [CB72] k. Częstochowy, murawa kserotermiczna, 1 ex., 13.08.1999, leg. et det. A. Pańczyk.

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, rez. Bukowa Góra [DB25], buczyna, 1 ex., 28.06.2001, 1 ex., 21.08.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

Wyżyna Lubelska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Jastkowiце [EB70], 1 ex., 02.09.1999, bór mieszany *Quercus roboris-Pinetum*, leg. et det. D. Wilk; rezerwat „Suśle Wzgórza” [KR89] k. Chochłowa, murawy kserotermiczne *Inuletum ensifoliae*, 2 exx., 12.09.2000, leg. et det. B. Koman.

Śląsk Dolny: Wrocław-Wojnów [XS46], 3 exx., 10.05.1994, leg. J. Kania; Opole [YS01], wyspa Bolko, łąka świeża, 1 ex., 30.08.2000, centrum miasta, 1 ex., 28.08.2001, leg. et det. A. Pasińska; Bory Niemodlińskie, Polska Nowa Wieś [XS91], zbiorowisko ruderalne porastające tory kolejowe, 2 exx., 8.08.2004, leg. et det. E. Fąferko; Henryków [XS41] k. Ziębic, Opactwo Cystersów, park, 1 ex., 14.05.2004, leg. B. & J.A. Lis; Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., 23.05.2008, leg. B. & J.A. Lis.

Śląsk Górny: Kotórz Wielki [BB92] k. Turawy, 1 ex., 1.11.1999, brzeg zbiornika wodnego, leg. B. & J.A. Lis; Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”: rezerwat Łęczzok [CA05], *Tilio-Carpinetum*, 1 ex. 24.08.2001, 1 ex. 30.09.2001, leg. et det. A. Furgoń; Kluczbork [CB05], las mieszany świeży, 2 exx., 12.08.2001, 2 exx., 03.09.2001, leg. I. Mycka; Kędzierzyn-Koźle [CA08], *Diantho-Armerietum*, 1 ex., 09.09.2001, trawniki, 1 ex., 18.09.2001, leg. et det. A. Ręc; Rez. „Segiet” [CA48] k. Bytomia, 1 ex., 11.07.2002, 2 exx., 21.09.2002, leg. et det. A. Nosol; Strzelce Opolskie [CA09], 2 exx.,

26.06.2004, park, leg. et det. M. Hamal.

Sudety Zachodnie: Sawanna Łężycka [WR99], 1 ex., 22.07.2000, leg. M. Widziszewska; Góry Kamienne, Pasma Lesistej, Grzędy Górne [WS82], *Quercus-Fagetum*, 540 m n.p.m., 1 ex., 25.08.2003, 1 ex., 3.09.2003, Góry Kamienne, Góry Suche, Waligóra [WS81], 1 ex., 16.09.2003, 820 m n.p.m., *Artemisietum*, leg. et det. P. Klimek; Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Pilchowice [WS44], 1 ex., 07.2003, 2 ex., 08.2003, *Molinio-Arrhenatheretum*, Sobota [WS45], 1 ex., 09.2003, *Molinio-Arrhenatheretum*, leg. et det. D. Teluk; Park Krajobrazowy „Chełmy”, Myślubórz [WS85], 1 ex., 20.08.2005, leg. et det. J. Gołuch.

Sudety Wschodnie: Masyw Śnieżnika, 3 ex., 10.09.2000, regiel dolny, leg. et det. P. Drzewocin; Głubczyce [YR06], 1 ex., 12.08.2002, leg. et det. J. Kruszewska.

Beskid Zachodni: Korbielów [CV89], 1 ex., 15.07.2003, *Vaccinium myrtilli*, Sopotnia Wielka [CV79], 3 ex., 20.09.2003, *Vaccinium myrtilli* leg. et det. I. Sztaf; Cieszyn [CA21], 1 ex., 12.08.2006, zbiorowisko okrajkowe, leg. et det. J. Spandel.

***Palomena viridissima* (Poda, 1761)**

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Ojców [DA16], 1 ex., 1.-3.05.1992, leg. R. Dobosz.

Sudety Zachodnie: Wąwóz Myśluborski [WS75] k. Jawora, 1 ex., 21.09.2003, łąki, leg. B. & J.A. Lis.

***Pentatoma rufipes* (Linnaeus, 1758)**

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Park Krajobrazowy „Międzyrzecza Warty i Widawki”, okolice Szyndzielowa [CB49], łąki, 1 ex., 28.06.2001, 1 ex., 4.07.2001, leg. et det. I. Gajda.

Wyżyna Lubelska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Jastkowice [EB70], 1 ex., 02.09.1999, bór mieszany *Quercus roboris-Pinetum*, leg. et det. D. Wilk; rezerwat „Suśle Wzgórza” [KR89] k. Chochłowa, murawy kserotermiczne *Inuletum ensifoliae*, 2 ex., 17.09.2000, leg. et det. B. Koman.

Śląsk Dolny: Proboszczów [WS55], łąki u podnóża „Ostrzyca Proboszczowickiej”, 1 ex., 20.09.2003, leg. B. & J.A. Lis; Bory Niemodlińskie, Polska Nowa Wieś [XS91], 2 ex., 23.07.2004, 1 ex., 8.08.2004, Dąbrowa Niemodlińska [XS91], 1 ex., 8.08.2004, wrzosowisko, leg. et det. E. Fąferko; Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., 10.07.2009, na ścianie domu, leg.

J.A. Lis; Falmirowice [BB91] k. Opola, 1 ex., 14.08.2009, na ścieżce leśnej, leg. J.A. Lis.

Śląsk Górny: Ruda Śląska [CA47], Lasy Makoszowskie, 1 ex., 17.08.1992, leg. J. Grzywocz; Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”: rezerwat Łęczczok [CA05], zbiorowisko z *Holcus lanatus*, 2 exx. 30.09.2001, leg. et det. A. Furgoń; Kluczbork [CB05], 1 ex., las mieszany świeży, 12.08.2001, leg. I. Mycka; Kędzierzyn-Koźle [CA08], *Calthion*, 2 exx., 9.09.2001, *Molinion*, 1 ex., 31.07.2001, 2 exx., 13.09.2001, 2 exx., 20.09.2001, *Diantho-Armerietum*, 2 exx., 16.09.2001, trawnik miejski, 1 ex., 31.07.2002, leg. et det. A. Ręć; Strzelce Opolskie [CA09], 2 exx., 26.06.2004, park, leg. et det. M. Hamal.

Sudety Zachodnie: Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Wleń [WS45], Góra Zamkowa, *Molinio-Arrhenatheretea*, 1 ex., 08.2003, leg. et det. D. Teluk; Góry Kamienne, Góry Krucze, Czadrów [WS72], 1 ex., 03.09.2003, 580 m npm., *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. P. Klimek.

Sudety Wschodnie: Masyw Śnieżnika, regiel dolny, 1 ex., 27.07.2000, 1 ex., 20.08.2000, leg. et det. P. Drzewocin.

Bieszczady: Bieszczadzki Park Narodowy: Brzegi Górne [FV14], 2 exx., *Ranunculus acer* – *Lychnis flos-cuculi*, 4.06.2000, leg. et det. M. Drozd; Ustrzyki Górne [FV23], 2 exx., *Lolio-Cynosuretum*, 23.08.2000, leg. et det. M. Drozd; Wetlina [FV04], 2 ex., *Vaccinietum myrtilli*, 5-6.08.2000, leg. et det. M. Drozd.

***Peribalus strictus* (Fabricius, 1803)**

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Park Krajobrazowy „Międzyrzeczka Warty i Widawki”, okolice Szynkielowa [CB49], 2 exx., łąki, 18.08.2001, leg. et det. I. Gajda, jako *Holcostethus strictus*.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Ojców [DA16], 2 exx., 1-3.05.1992, leg. R. Dobosz; Olsztyn [CB72] k. Częstochowy, murawa kserotermiczna, 2 exx., 26.08.1999, leg. A. Pańczyk; Załęczański Park Krajobrazowy, Załęcze Wielkie [CB36], 1 ex., *Thalictro-Salvietum pratensis*, 3.08.2000, leg. et det. A. Skalik, jako *Holcostethus strictus*.

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, rez. Murawy Dobromierskie [DB25], *Thalictro-Salvietum pratensis*, 1 ex., 21.06.2001, 1 ex., 06.07.2001, 1 ex., 21.08.2001, Jeżowiec k. Dobromierza [DB25], *Adonido-Brachypodietum pinnati*, 1 ex., 31.08.2001, leg. et det. J. Dobrowolska, jako *Holcostethus strictus*.

Wyżyna Lubelska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Jastkowiec [EB70], 2 exx., 02.09.1999, bór mieszany *Quercus roboris-Pinetum*, leg. et det. D. Wilk, jako *Holcostethus vernalis*.

Śląsk Dolny: Wrocław-Wojnów [XS46], 1 ex., 10.05.1994, leg. J. Kania; Opole [YS01], wyspa Bolko, 3 exx., 5.06.1997, 3 exx., 24.05.2000, łąka świeża, leg. B. Lis; Kluczbork [CB05], 1 ex., las mieszany świeży, 12.08.2001, leg. I. Mycka; Kędzierzyn-Koźle [CA08], *Molinion*, 1 ex., 13.09.2001, trawniki, 2 exx., 7.07.2001, leg. et det. A. Ręc, jako *Holcostethus strictus*; Bory Niemodlińskie, Dąbrowa Niemodlińska [XS91], 1 ex., 6.09.2004, wrzosowisko, leg. et det. E. Faferko, jako *Holcostethus strictus*; Bory Niemodlińskie, Polska Nowa Wieś [XS91], 2 exx., 6.09.2004, leg. et det. E. Faferko, jako *Holcostethus strictus*; Bory Niemodlińskie, Dąbrowa Niemodlińska [XS91], 1 ex., 9.09.2004, leg. et det. E. Faferko, jako *Holcostethus strictus*; Bory Niemodlińskie, Nowa Jamka [XS92], 1 ex., 19.09.2004, leg. et det. E. Faferko, jako *Holcostethus strictus*; Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., piaszczysta łąka, 29.05.2006, leg. B. Lis.

Śląsk Górny: Rez. „Segiet” [CA48] k. Bytomia, 1 ex., 11.08.2002, leg. et det. A. Nosol, jako *Holcostethus strictus vernalis*; Strzelce Opolskie [CA09], murawa kserotermiczna, 2 exx., 06.09.2004, leg. et det. M. Hamał, jako *Holcostethus strictus*; Rez. „Segiet” [CA48] k. Bytomia, 2 exx., 22.07.2002, leg. et det. A. Nosol, jako *Holcostethus strictus vernalis*; Lubliniec [CB31], 2 exx., 3.08.2002, leg. A. Siwiaszczyk.

Sudety Zachodnie: Góry Kamienne, Pasma Lesistej: Grzędy Górne [WS82], 1 ex., 29.08.2003, 580 m npm., *Rhamno-Prunetea*, Kochanów [WS81], 2 exx., 5.09.2003, 600 m npm., *Rhamno-Prunetea*, leg. et det. P. Klimek, jako *Holcostethus strictus*; Góry Kamienne, Góry Suche, Waligóra [WS81], 1 ex., 16.09.2003, 920 m npm., *Artemisietea*, leg. et det. P. Klimek, jako *Holcostethus strictus*; Góry Kamienne, Góry Krucze, Czadrów [WS72], 1 ex., 03.09.2003, 580 m npm., *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. P. Klimek, jako *Holcostethus strictus*; Góry Kamienne, Czarny Las, Czarny Bór [WS72], *Artemisietea*, 1 ex., 12.08.2003, 520 m npm., leg. et det. P. Klimek, jako *Holcostethus strictus*; Park Krajobrazowy „Chelmy”, Myślubórz [WS85], 1 ex., 25.09.2005, leg. et det. J. Gołuch, jako *Holcostethus vernalis*; Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Lwóweckie Skały, *Molinio-Arrhenatheretea*, 3 exx., 07.2003, Pilchowice [WS44], 1 ex., 08.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, Wleń [WS45], Góra Zamkowa, *Molinio-Arrhenatheretea*, 1 ex., 08.2003, leg. et det. D. Teluk, jako *Holcostethus strictus*; Wąwóz Myśluborski [WS75] k. Jawora, 1 ex., 21.09.2003, łąki, leg. B. & J.A. Lis.

Pieniny: wschodnia część Pienińskiego Parku Narodowego [DV67], 2 exx., 23.08.2004, 1 ex., 12.09.2004, 1 ex., 14.09.2004, ciepłolubna łąka pienińska *Anthyllidi-Trifolietum montani*, leg. et det. E. Nowak, jako *Holcostethus strictus*.

Beskid Zachodni: Hala Rysianka [CV78], 1 ex., 03.07.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, Korbielów [CV89], 1 ex., 20.09.2003, *Vaccinietum myrtilli*, Sopotnia Wielka [CV79], 1 ex., 19.09.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. I. Sztaf, jako *Holcostethus strictus*; Cieszyn [CA21], 2 exx., 22.08.2006, murawa kserotermiczna, leg. et det. J. Spandel, jako *Holcostethus strictus*.

Gatunek nowy dla Pienin. Do niedawna (J. A. Lis 2000) był on zaliczany do rodzaju *Holcostethus* Fieb., ale przeprowadzona rewizja grupy spokrewnionych z nim rodzajów wykazała, że gatunek ten należy do rodzaju *Periballus* Muls. et Rey (Belousova 2007). Gatunek ten dzielony jest na dwa podgatunki – nominatywny południowoeuropejski oraz euro-syberyjski, występujący również w Polsce, *H. strictus vernalis* (Wolff).

***Piezodorus lituratus* (Fabricius, 1794)**

Pojezierze Pomorskie: rez. „Bielinek nad Odrą” [VU46], okolice Wąwozu Storczykowego, 1 ex., fragment murawy kserotermicznej, 14.07.1999, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Sandomierska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, rez. Szklarnia [FBO1], 1 ex., bór sosnowy świeży *Peucedano-Pinetum*, 20.09.1999, leg. et det. D. Wilk.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Załęczański Park Krajobrazowy, Załęcze Wielkie [CB36], 1 ex., *Thalictro-Salvietum pratensis*, 3.08.2000, leg. et det. A. Skalik.

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, Jeżowiec k. Dobromierza [DB25], *Adonido-Brachypodietum pinnati*, 1 ex., 26.05.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

Śląsk Górny: Blachówka [CA48] k. Bytomia, 1 ex., 5.11.1996, leg. T.B. Hadaś; Strzelce Opolskie [CA09], murawa kserotermiczna, 3 exx., 17.07.2004, 4 exx., 27.07.2005, 1 ex., 17.08.2004, leg. et det. M. Hamal.

***Rubiconia intermedia* (Wolff, 1811)**

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Olsztyn [CB72] k. Częstochowy, murawa kserotermiczna, 1 ex., 26.08.1999, leg. et det. A. Pańczyk; Załęczański Park Krajobrazowy, Załęcze Wielkie [CB36], 1 ex., *Thalictro-*

Salvietum pratensis, 3.08.2000, leg. et det. A. Skalik.

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, rez. Murawy Dobromierskie [DB25], *Thalictro-Salvietum pratensis*, 1 ex., 25.05.2001, 2 exx., 6.07.2001, 3 exx., 28.06.2001, 2 exx., 21.08.2001, 1 ex., 31.08.2001, leg. et det. J. Dobrowolska.

***Sciocoris cursitans* (Fabricius, 1794)**

Wyżyna Małopolska: Gorysławice [DA77] k. Wiślicy, murawa kserotermiczna na skarpie gipsowej, 1 ex., 13.08.1999, leg. B. & J.A. Lis.

Wyżyna Lubelska: rezerwat „Suśle Wzgórza” [KR89] k. Chochłowa, murawy kserotermiczne *Inuletum ensifoliae*, 2 exx., 30.07.2000, leg. et det. B. Koman.

Śląsk Dolny: Kamień Śląski [BB90], murawa na szczycie nieczynnego kamieniołomu, 1 ex., 26.04.1998, leg. B. & J.A. Lis.

Śląsk Górny: Dąbrowa Górnicza [CA77], murawa piaszkowa nad rzeką Trzebyczką, na ziemi, 4 exx., 22.04.1995, leg. B. Lis; rezerwat Łęczzok [CA05], *Calthion*, 1 ex., 12.06.-9.09.2000, leg. et det. K. Marczyk.

***Sciocoris microphthalmus* Flor, 1860**

Śląsk Dolny: Wrocław-Wojnow [XS46], 1 ex., 10.05.1994, leg. J. Kania.

***Stagonomus bipunctatus* (Linnaeus, 1758)**

Puszcza Białowieska: Białowieża [FD94], 1 ex., 16.07.1995, leg. J.A. Lis, 3 exx., 1.06.1998, leg. M. Wanat.

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., piaszczysta łąka, 3.08.2006, leg. B. Lis.

Dwa gatunki tego rodzaju, a mianowicie *S. bipunctatus* (L.) i *S. pusillus* (H.-S.), zostały niedawno (Isakov 2000, Derzhansky i Péricart 2005) uznane za różne formy barwne tego samego gatunku. W związku z tym obowiązująca nazwa dla tego gatunku to *S. bipunctatus*.

Podrodzina: *Podopinae* Amyot et Serville, 1843

***Graphosoma lineatum* (Linnaeus, 1758)**

Pobrzeże Bałtyku: Jastrzębia Góra [CF27], 1 ex, 16.06.1996, leg. R. Dobosz.

Pojezierze Pomorskie: Zamrzenica [XV93] k. Bysławka, 1 ex., 10.08.2003, obrzeże boru sosnowego, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Ruda Milicka [XT51] k. Milicza, 5 exx., 2.06.2000, murawa piaskowa, leg. B. & J.A. Lis; Park Krajobrazowy „Międzyrzecza Warty i Widawki”, okolice Szynkielowa [CB49], 1 ex., łąki, 7.09.2001, leg. et det. I. Gajda.

Wyżyna Małopolska: Dolina Nidy, rez. Polana Polichno [DA69], 3 exx., 15.06.1995, leg. R. Dobosz.

Wyżyna Lubelska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Kruszyna [EB81], 1 ex., przydroża śródpolne, 15.06.1999, leg. et det. D. Wilk; rezerwat „Suśle Wzgórza” [KR89] k. Chochłowa, murawy kserotermiczne *Inuletum ensifoliae*, 1 ex., 30.09.2000, leg. et det. B. Koman.

Śląsk Dolny: Proboszczów [WS55], łąki u podnóża „Ostrzycy Proboszczowickiej”, 3 exx., 20.09.2003, leg. B. & J.A. Lis; Opole [YS01], 59 exx., 28.05. – 11.08.2004, na *Apiaceae*, leg. D. Suchorab; Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Lwówek Śląski [WS46], Lwóweckie Skały, *Molinio-Arrhenatheretea*, 3 exx., 07.2003, 1 ex., 08.2003, leg. et det. D. Teluk; Bory Niemodlińskie, Ochodze [XS91] k. Opola, łąka, 1 ex., 8.08.2004, 1 ex. 6.09.2004, leg. et det. E. Faferko; Bory Niemodlińskie, Polska Nowa Wieś [XS91], zbiorowisko ruderalne porastające tory kolejowe, 2 exx., 23.07.2004, 2 exx. 08.08.2004, leg. et det. E. Faferko; Bory Niemodlińskie, Nowa Jamka [XS92], 2 exx., 31.07.2004, 2 exx., 20.08.2004, leg. et det. E. Faferko.

Śląsk Górny: Las Segiet [CA48] k. Bytomia, 3 exx., 05.06.1993, 1 ex., 14.05.1994, leg. W. Żyła; Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”, rezerwat Łęczok [CA05], 1 ex., 30.09.2001, zbiorowisko z *Poa compressa*, 2 exx., 30.09.2001, zbiorowisko z *Holcus mollis*, leg. et det. A. Furgol; Paruszowice [CB06], łąka podmokła, 4 exx., 07.06.2007, 18 exx., 14.07.2007, leg. et det. L. Wiczerzak; Strzelce Opolskie [CA09], park, 2 exx., 27.08.2004, 1 ex., 07.07.2005, murawa kserotermiczna, 1 ex., 27.07.2004, łąka, 3 exx., 27.07.2005, leg. et det. M. Hamal.

Roztocze: Kąty II, Wieprzecka Góra [FB40], 1 ex., 4.07.2006, murawa kserotermiczna, leg. M. Mazur.

Sudety Zachodnie: Wojcieszów [WS64], 1 ex., łąki u podnóża Góry Miłek, 20.09.2003, leg. B. & J.A. Lis; Wąwóz Myśluborski [WS75] k. Jawora, 1 ex., 21.09.2003, łąki, leg. B. & J.A. Lis; Miłków [WS52] k. Karpacza, 1 ex., 03.07.2004, łąka górską, leg. B. & J.A. Lis; Duszniki-Zdrój [WR98], Podgórze, zbocza „Długiej Góry”, 3 exx., 23.07.2004, łąka gór-

ska, leg. B. & J.A. Lis; Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Wleń [WS45], Góra Zamkowa, *Molinio-Arrhenatheretea*, 1 ex., 07.2003, 1 ex., 08.2003, leg. et det. D. Teluk; Park Krajobrazowy „Chelmy”, Myslibórz [WS85], 1 ex., 14.08.2005, 3 ex., 20.08.2005, leg. et det. J. Gołuch; Góry Kamienne, Pasma Lesistej, Grzędy Górne [WS82], 1 ex., 29.08.2003, 580 m npm., *Rhamno-Prunetea*, leg. et det. P. Klimek; Góry Kamienne, Góry Krucze, Uniemyśl [WS70], *Molinio-Arrhenatheretea*, 2 exx., 07.08.2003, 540 m npm., leg. et det. P. Klimek; Góry Kamienne, Czarny Las, Czarny Bór [WS72], *Artemisietea*, 2 exx., 12.08.2003, 520 m npm., leg. et det. P. Klimek; Góry Kamienne, Góry Krucze, Chełmsko Śląskie [WS71], *Artemisietea*, 1 ex., 07.08.2003, 500 m npm., leg. et det. P. Klimek.

Sudety Wschodnie: Masyw Śnieżnika, regiel dolny, 1 ex., 10.09.2000, leg. et det. P. Drzewocin; Głubczyce [YR06], 1 ex., 05.09.2002, leg. et det. J. Kruszewska.

Pieniny: wschodnia część Pienińskiego Parku Narodowego [DV67], 1 ex., 17.08.2004, 1 ex., 23.08.2004, ciepłolubna łąka pienińska *Anthyllidi-Trifolietum montani*, leg. et det. E. Nowak.

Beskid Zachodni: Cieszyn [CA21], 1 ex., 2.08.2006, zbiorowisko łąkowe, 1 ex., 2.08.2006, zbiorowisko ruderalne, leg. et det. J. Spandel.

***Podops inunctus* (Fabricius, 1775)**

Śląsk Dolny: Bory Niemodlińskie, Dąbrowa Niemodlińska [XS91], 1 ex., 31.07.2004, leg. et det. E. Fąferko; Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., piaszczysta łąka, 17.09.2006, leg. B. Lis.

Nadrodzina: *Coreoidea*

Rodzina: Alydidae Amyot et Serville, 1843

***Alydus calcaratus* (Linnaeus, 1758)**

Śląsk Dolny: okolice Jeziora Nyskiego, Skorochów [XR68], 1 ex., 31.07.2001, *Molinietalia*, leg. et det. K. Rataj; Nysa [XR69], zbiorowisko łąkowe, 2 exx., 23.07.2006, 1 ex., 12.08.2006, leg. et det. A. Sobkowicz; Bory Niemodlińskie, Nowa Jamka [XS92], 2 exx., 20.08.2004, 1 ex., 19.09.2004, leg. et det. E. Fąferko.

Śląsk Górny: Rez. „Segiet” [CA48] k. Bytomia, 1 ex., 30.09.2002, leg. et det. A. Nosol; Strzelce Opolskie [CA09], park, 1 ex., 17.07.2005, leg. et det. M. Hamal.

Sudety Zachodnie: Park Krajobrazowy Doliny Bobru, Lwóweckie

Skąły, *Molinio-Arrhenatheretea*, 2 exx., 08.2003, Sobota [WS45], 1 ex., 08.2003, *Molinio-Arrhenatheretea*, leg. et det. D. Teluk.

Beskid Zachodni: Cieszyn [CA21], murawa kserotermiczna, 1 ex., 12.08.2006, leg. et det. J. Spandel.

Gatunek nowy dla Sudetów Zachodnich.

Rodzina: Coreidae Leach, 1815

Podrodzina: Coreinae Leach, 1815

Coreus marginatus (Linnaeus, 1758)

Pobrzeże Bałtyku: Słowiński Park Narodowy, Obwód Ochronny Smołdziński Las, ok. Smołdzińskiego Lasu [XA46], 1 ex., 1.08.2002, suche łąki, leg. B. & J.A. Lis.

Pojezierze Pomorskie: rez. „Bielinek nad Odrą” [VU46], okolice Wąwozu Storczykowego, 1 ex., 14.07.1999, 1 ex., 15.07.1999, fragment murawy kserotermicznej, leg. B. & J.A. Lis; Zamrzenica [XV93] k. Byśławka, 1 ex., 10.08.2003, obrzeże boru sosnowego, leg. B. & J.A. Lis; Piła [XV82] k. Gostycyna, 3 exx., 12.08.2003, przydrożna łąka, leg. B. & J.A. Lis; Płazowo [XV93] k. Tucholi, murawa piaszkowa, 2 exx., 20.08.2003, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Wielkopolsko-Kujawska: Ruda Milicka [XT51] k. Milicza, 2 exx., 2.06.2000, murawa piaszkowa, leg. B. & J.A. Lis.

Nizina Sandomierska: Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, rez. Szklarnia [FB01], 2 exx., murawa piaszkowa, 03.08.1999, leg. et det. D. Wilk; Park Krajobrazowy „Lasy Janowskie”, Szewce [FB00], 3 exx., 05.09.1999, wilgotna łąka antropogeniczna, leg. et det. D. Wilk; Momoty Dolne [EB 90], 4 exx., sucha łąka antropogeniczna, leg. et det. D. Wilk.

Wyżyna Krakowsko-Wieluńska: Bobrowa [CB35] k. Praszki, uprawa ziemniaków, 1 ex., 03.09.2002, leg. K. Woźny.

Śląsk Dolny: Opole [YS01], wyspa Bolko, 1 ex., 24.05.2000, łąka świeża, leg. B. Lis; Proboszczów [WS55], łąki u podnóża „Ostrzycy Proboszczowickiej”, 3 exx., 20.09.2003, leg. B. & J.A. Lis.

Śląsk Górny: Sumina [CA15], 1 ex., *Calthion*, 12.06-9.09.2000, 1 ex., *Sisymbrium*, 12.06-9.09.2000, leg. et det. K. Marczyk; Nędza [CA06], 3 exx., *Senecion fluviatilis*, 12.06-9.09.2000, leg. et det. K. Marczyk; Park Krajobrazowy „Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich”: rezerwat Łęczczok [CA05], *Tilio-Carpinetum*, 3 exx. 12.05.2001, *Rudbeckio-*

Solidaginetum, 1 ex. 20.08.2001, leg. et det. A. Furgol.

Pieniny: wschodnia część Pienińskiego Parku Narodowego [DV67], 1 ex., 19.08.2004, ciepłolubna łąka pienińska *Anthyllidi-Trifolietum montani*, leg. et det. E. Nowak.

Gatunek nowy dla Pienin.

***Enoplops scapha* (Fabricius, 1794)**

Pobrzeże Bałtyku: Sulicice [CF27], 1 ex., 27.06.1996, *Salix* sp., leg. R. Dobosz.

Wyżyna Małopolska: Dolina Nidy, rez. Skowronno [DA69], 3 exx., 17-20.06.1996, leg. W. Żyła; Szczaworyż [DA88], 2 exx., 14.06.1996, leg. R. Dobosz.

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., 9.05.2007, 1 ex., 5.03.2008, w górnej warstwie gleby, 1 ex., 12.09.2008, leg. B. Lis.

***Gonocerus acuteangulatus* (Goeze, 1778)**

Podlasie: Mielnik [FD30] nad Bugiem, 3 exx., 17.06.2003, leg. M. Wanat.

Gatunek nowy dla Podlasia.

***Gonocerus juniperi* Herrich-Schaeffer, 1839**

Śląsk Dolny: Ochodze [XS91] k. Opola, 1 ex., sterta drewna opałowego, 23.02.2009, leg. M. Kościuk; Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., 4.07.2009, 1 ex., 11.07.2009, w ogrodzie przydomowym, leg. B. Lis.

Gatunek nowy dla Dolnego Śląska.

***Spathocera dalmanii* (Schilling, 1829)**

Pojezierze Pomorskie: Piła [XV82] k. Gostycyna, 1 ex., 12.08.2003, przydrożna łąka, leg. B. & J.A. Lis; Płazowo [XV93] k. Tucholi, murawa piaszkowa, 1 ex., 9.08.2004, leg. B. & J.A. Lis.

Z Pojezierza Pomorskiego znany do tej pory tylko sprzed ponad 70-ciu lat z Bielinka nad Odrą (Engel i Hedicke 1936, Engel, 1938).

***Spathocera laticornis* (Schilling, 1829)**

Śląsk Dolny: Opole [YS01], wyspa Bolko, 1 ex., 30.08.2000, łąka świeża *Molinion*, leg. et det. A. Pasińska; Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., piaszczysta łąka, 4.08.2006, leg. B. Lis.

***Syromastus rhombeus* (Linnaeus, 1767)**

Pojezierze Pomorskie: Zamrzenica [XV93] k. Bysławka, 5 exx., 11.08.2003, polana w borze sosnowym, 1 ex., 10.08.2003, 1 ex., 1.05.2004, obrzeże boru sosnowego, 2 exx., sucha łąka, 12.08.2004, leg. B. & J.A. Lis; Piła [XV82] k. Gostycyna, przydrożna łąka, 4 exx., 12.08.2003, 3 exx., 2.05.2004, leg. B. & J.A. Lis.

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, piaszczysta łąka, 1 ex., 19.08.2008, leg. B. Lis.

Podrodzina: Pseudophloeinae Stål, 1872***Arenocoris fallenii* (Schilling, 1829)**

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, piaszczysta łąka, 2 exx., 29.08.2005, 1 ex., 30.06.2006, zbiorowisko ruderalne, 1 ex., 16.05.2007, leg. B. Lis.

Gatunek rzadko odławiany w naszym kraju; znany z ok. 20-stu stanowisk (B. Lis i in. 2008).

***Bathysolen nubilus* (Fallén, 1807)**

Pobrzeże Bałtyku: Słowiński Park Narodowy, Obwód Ochronny Smółdziński Las, ok. Smółdzińskiego Lasu [XA46], 1 ex., 1.08.2002, suche łąki, leg. B. & J.A. Lis.

Pojezierze Pomorskie: Łyskowo [XV83] k. Tucholi, 2 exx., 15.08.2003, zbiorowisko ruderalne, leg. B. & J.A. Lis; Piła [XV82] k. Gostycyna, 2 exx., 12.08.2003, przydrożna łąka, leg. B. & J.A. Lis.

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, piaszczysta łąka, 1 ex., 29.05.2006, 1 ex., 7.08.2006, 1 ex., 29.07.2008, 1 ex., 17.07.2009, leg. B. Lis.

***Ceraleptus lividus* Stein, 1858**

Pobrzeże Bałtyku: Słowiński Park Narodowy, Obwód Ochronny Smółdziński Las, ok. Smółdzińskiego Lasu [XA46], 1 ex., 1.08.2002, suche łąki, leg. B. & J.A. Lis.

Pojezierze Pomorskie: Zamrzenica [XV93] k. Bysławka, polana w borze sosnowym, 1 ex., 10.08.2003, obrzeże boru sosnowego, 2 exx., 11.08.2003, leg. B. & J.A. Lis.

Sudety Wschodnie: Góry Opawskie, Jarnołtówek [XR77], podnóże stoku narciarskiego, 1 ex., 25.05.2007, na światło, leg. B. & J. Lis.

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, 1 ex., piaszczysta łąka, 29.08.2005, 1 ex., 13.05.2007, ogród przydomowy, leg. B. Lis.

Z Pojezierza Pomorskiego znany do tej pory tylko sprzed ponad 70-ciu lat z Bielinka nad Odrą (Engel i Hedicke 1936, Engel, 1938).

***Coriomeris denticulatus* (Scopoli, 1763)**

Wyżyna Małopolska: Przedborski Park Krajobrazowy, rez. Murawy Dobromierskie [DB25], 3 exx., 28.06.2001, *Thalictro-Salvietum pratensis*, leg. et det. J. Dobrowolska.

Z Wyżyny Małopolskiej znany do tej pory tylko sprzed 50-ciu laty z Gór Pieprzowych koło Sandomierza (Strawiński 1959).

***Coriomeris scabricornis* (Panzer, 1805)**

Pobrzeże Bałtyku: Słowiński Park Narodowy, Obwód Ochronny Smołdziński Las, ok. Smołdzińskiego Lasu [XA46], 1 ex., 1.08.2002, suche łąki, leg. B. & J.A. Lis.

Pojezierze Pomorskie: Zamrzenica [XV93] k. Bysławka, 1 ex., 11.08.2003, polana w borze sosnowym, 1 ex., sucha łąka, 12.08.2004, leg. B. & J.A. Lis; Piła [XV82] k. Gostycyna, 1 ex., 12.08.2003, przydrożna łąka, leg. B. & J.A. Lis.

Śląsk Dolny: Suchy Bór [BB91] k. Opola, piaszczysta łąka, 1 ex., 29.07.2008, leg. B. Lis.

Gatunek nowy dla Pojezierza Pomorskiego.

III. PIŚMIENICTWO

- Assmann A. 1854. Hemiptera. Verzeichnis der bisher in Schlesien aufgefundenen wanzenartigen Insecten. *Ztschr. Ent. Breslau* 8: 1–106.
- Belousova E. N. 2007. Revision of the Shield-bug Genera *Holcostethus* Fieber and *Peribalus* Mulsant et Rey (Heteroptera, Pentatomidae) of the Palearctic Region. *Entomol. Rev.* 87 (6): 701–739.
- Davidová-Vilímová J. 2006. Plataspidae, ss. 150–165. [w:] Aukema B., Rieger Ch. (red.) *Catalogue of the Heteroptera of the Palearctic Region. Volume 5. Pentatomomorpha II*. The Netherlands Entomological Society, Wageningen, i–xiii, 1–550.
- Derzhansky V. V., Péricart J. 2005. Hémiptères Pentatomoidea euro-méditerranéens. I. Généralités. Systématique: Première Partie. *Faune de France* 90: 1–494.
- Dolling W. R. 2006a. Alydidae, ss. 28–42. [w:] Aukema B., Rieger Ch. (red.) *Catalogue of the Heteroptera of the Palearctic Region. Volume 5. Pentatomomorpha II*. The Netherlands Entomological Society, Wageningen, i–xiii, 1–550.
- Dolling W. R. 2006b. Coreidae, ss. 43–101. [w:] Aukema B., Rieger Ch. (red.) *Catalogue of the Heteroptera of the Palearctic Region. Volume 5. Pentatomomorpha II*. The Netherlands Entomological Society, Wageningen, i–xiii, 1–550.
- Engel H. 1938. Beiträge zur Flora und fauna der Binnendüne bei Bellinchen (Oder). *Märk. Tierw.* 3 (4): 229–294.
- Engel H., Hedicke H. 1936. Die Fauna der Binnendüne bei Bellinchen (Oder). IV. Die Tierwelt. Heteroptera. *Märk. Tierw.* 1 (5): 240–246.
- Göllner-Scheiding U. 2006a. Acanthosomatidae, ss. 166–181. [w:] Aukema B., Rieger Ch. (red.) *Catalogue of the Heteroptera of the Palearctic Region. Volume 5. Pentatomomorpha II*. The Netherlands Entomological Society, Wageningen, i–xiii, 1–550.
- Göllner-Scheiding U. 2006b. Scutelleridae, ss. 190–227. [w:] Aukema B., Rieger Ch. (red.) *Catalogue of the Heteroptera of the Palearctic Region. Volume 5. Pentatomomorpha II*. The Netherlands Entomological Society, Wageningen, i–xiii, 1–550.
- Greiner J. 1930. Über Wacholder bewohnende Heteropteren un *Dicyphus epilobii* Reut. *Mitt. Deutsch. Ent. Gesch.* 1930: 98.

- Isakov Y. M. 2000. Notes on the taxonomy and bionomics of *Stagonomus bipunctatus* (Heteroptera, Pentatomidae). *Vest. Zool.* 34 (3): 83–88, 109.
- Lanzke A., Polentz G. 1942. Beiträge zur Kenntnis der schlesischen Wanzen. *Ztschr. Ent. Breslau* 19 (1): 11–14.
- Lis B., Stroiński A., Lis J. A. 2008. *Heteroptera Poloniae 1. Coreoidea. Alydidae, Coreidae, Rhopalidae, Stenocephalidae*. Centrum Studiów nad Bioróżnorodnością, Uniwersytet Opolski, 157 sss.
- Lis J. A. 1989. Shield-bugs of Poland (Heteroptera, Pentatomoidea) - a faunistic review. I. Plataspidae, Thyreocoridae, Cydnidae, Scutelleridae and Acanthosomatidae. *Pol. Pismo Entomol.* 59: 27–83.
- Lis J. A. 2000. Tarczówkowate – Pentatomidae. *Klucze do oznaczania owadów Polski, Część XVIII Pluskwiaki różnoskrzydłe - Heteroptera*. Zeszyt 14, 76 ss.
- Lis J. A. 2006a. Cydnidae, ss. 119–147. [w:] Aukema B., Rieger Ch. (red.) *Catalogue of the Heteroptera of the Palaearctic Region. Volume 5. Pentatomomorpha II*. The Netherlands Entomological Society, Wageningen, i–xiii, 1–550.
- Lis J. A. 2006b. Thyreocoridae, ss. 148–149. [w:] Aukema B., Rieger Ch. (red.) *Catalogue of the Heteroptera of the Palaearctic Region. Volume 5. Pentatomomorpha II*. The Netherlands Entomological Society, Wageningen, i–xiii, 1–550.
- Lis J. A., Lis B. 1998. Puklicowate – Acanthosomatidae, żółwinkowate - Scutelleridae. *Klucze do oznaczania owadów Polski, Część XVIII Pluskwiaki różnoskrzydłe - Heteroptera*. Zeszyt 13, 32 ss.
- Mikołajski M. 1962. Obserwacje nad fauną pluskwiaków różnoskrzydłych (Hemiptera-Heteroptera) rezerwatu torfowiskowego „Redykajny” pod Olsztynem. *Stud. Soc. Sci. Torun.*, E 6 (11): 1–17.
- Polentz G. 1943. Beiträge zur Kenntnis der schlesischen Wanzen. *Ztschr. Entom. Breslau* 19 (2): 9–14.
- Rider D. A. 2006. Pentatomidae, ss. 233–402. [w:] Aukema B., Rieger Ch. (red.) *Catalogue of the Heteroptera of the Palaearctic Region. Volume 5. Pentatomomorpha II*. The Netherlands Entomological Society, Wageningen, i–xiii, 1–550.
- Schilling P. S. 1844. Über die in Schlesien und der Grafschaft Glatz von mir gesammelten Arten der Gattung *Pentatoma* Latreille. Übers. *Arb. Ver. Schles. Ges. Vaterl. Kult.* 1843: 179–184.

- Schmidt E. 1928. Verzeichnis der pommerschen Wanzen nach dem Material des Pommerschen Museums für Naturkunde. *Abh. Ber. Pomm. Natf. Ges.* 9 (3): 188–196.
- Scholtz H. 1847. Prodrömus zu einer Rhynchoten-Fauna von Schlesien. *Übers. Arb. Ver. Schles. Ges. Vaterl. Kult.* 5: 104–164.
- Scholz M. F. R. 1931. Nachträge zur schlesischen Wanzenfauna. *Ztschr. Ent. Breslau*, 27 (3): 13–14.
- Stichel W. 1960. *Gotthold Künows Wanzenfauna von Ost- und Westpreußen*. Berlin-Hermsdorf, 60 ss.
- Stobiecki S. 1886. Materyjały do fauny W. Ks. Krakowskiego. Część 1. Pluskwiaki (Hemiptera), Szarańczaki (Orthoptera) i Mięczaki (Mollusca). *Spraw. Kom. Fizyogr. PAU* 20: 120–161.
- Strawiński K. 1959. Wstęp do badań nad Hem.-Heteroptera okolic Sandomierza. *Ann. UMCS, C* 13 (6): 111–124 [1958].
- Teicher T. 1893. Beitrag zur Insektenfauna von Landshut (in Schlesien) und Umgebung. *Insektenbörse* 10: 200–201.

IV. SUMMARY

New records of the Polish Heteroptera with taxonomical remarks and new data on the biology of selected species

I. Aradoidea, Coreoidea, Pentatomoidea

This paper in the first volume including data on the specimens of the Polish *Heteroptera* preserved in the entomological collection of the Department of Biosystematics (Opole University, Poland). The oldest material in this collection comes from 1994, and, at present, the collection includes about 50,000 unidentified Polish specimens.

This volume includes data on 70 species of the Polish true bugs representing three superfamilies, i.e., Aradoidea (3 species), Pentatomoidea (54 species) oraz Coreoidea (13 species).

New biological data are presented for several dozen of species, and new province records are given for 17 species.

ISBN 978-83-7164-603-4